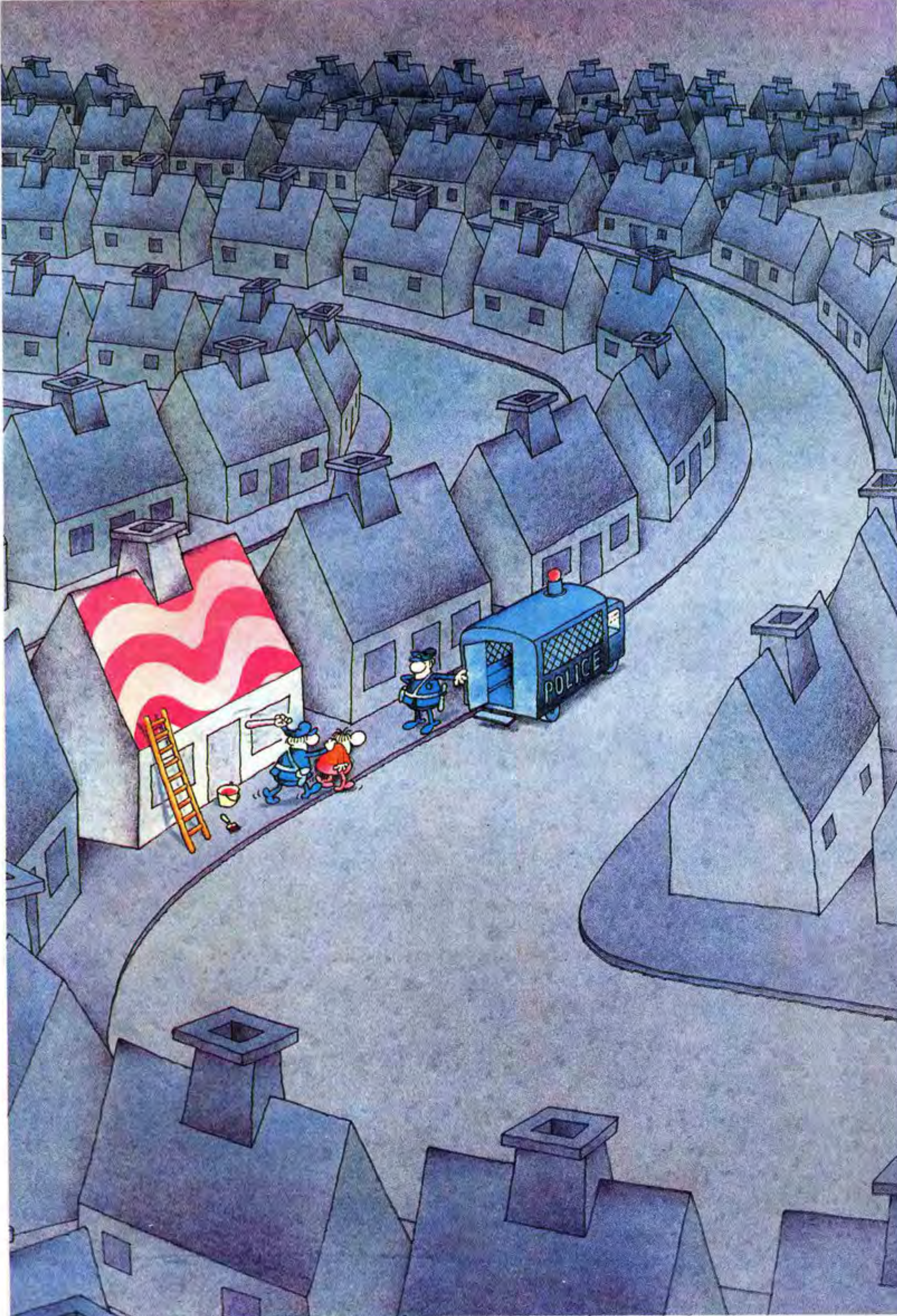
Birlik

AYLIK SİYASİ DERGİ * HAZİRAN 1991 (ÖZEL SAYI) * 3000 TL (KDV DAHİL)

TERÖRLE MÜCADELE YASASI

ÖZEL SAYI

İZİN VERMEYELİM

KİMLİK

BİRLİK Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü : Atilla AYTEMUR
Yönetim Yeri : Galipdede Cad. Birlik Apt. 48 / 9 Tünel - Beyoğlu / İSTANBUL
Baskıya Hazırlayan : Gülden GÜLER
Baskı : Tekno Grafik
Kapak : Mordillo

İÇİNDEKİLER

3 SUNUŞ / Yüksel SELEK
4 'TERÖRLE MÜCADELE KANUNU' TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN GELİŞMESİNE İNDİRİLMİŞ DARBEDİR / Ercan KANAR
7 YASAYA NE SIFATLAR TAKILDI - İLGİNÇ PROTESTOLAR
10 TERÖRLE MÜCADELE YASASI ANAYASA MAHKEMESİNDE
11 ANTİ - TERÖR YASASI İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELER / Gürcan TUNCAY
12 KENDİ ÜLKENDE SIĞINMACILIK / Mehmet KARACA
13 'DEVLET TERÖRÜ YASASI' AVRUPA'DA TARTIŞILIYOR / Rasim ÖZ
14 ANTİ - TERÖR YASASI ÜZERİNE / Abdurrahman DİLİPAK
15 BU YASA ANCAK TERÖRÜ TEŞVİK EDEBİLİR / Reha İSVAN
16 DEMOKRASİ BİLİNCİ BU HÜKÜMLERİN UYGULANMASINA İZİN VERMEYECEKTİR / Kemal ANADOL
17 BU YASAYA DİRENMEK BASININ GÖREVİ / Koray DÜZGÖREN
18 NANKÖR DERGİSİ ÇİZERLERİ
20 ANTİ - TERÖR YASASI BİR KARA MİZAHTIR / Çetin ÖZEK
23 UMUT VE ÖFKE DENİZİNDE KÜÇÜK BİR GEZİ / Der. Yüksel SELEK
27 ŞARK KURNAZLIĞININ BİR BAŞKA ÖRNEĞİ 'TERÖRLE MÜCADELE YASASI' / Atilla COŞKUN
28 BASKICI DEVLET DUVARI DELİNDİ / Abdurrahman ATALAY
29 BİR AYIP BELGESİ / Necla FERTAN
30 POLİTİK UYANIKLIK GEREK / Ergin CİNMEN
31 CEZAEVLERİ KANAYAN YARA / Kamil ATEŞOĞULLARI
33 TERÖRLE MÜCADELE YASASI VE YANLIŞ BİR YAKLAŞIM ÜZERİNE /Akın ATALAY
34 ANTİ - TERÖR YASASINA PROTESTOLAR
35 PARİS ŞARTI
36 HELSİNKİ NİHAİ SENEDİ

BİRLİK DERGİSİ ÖZEL SAYISI CEZAEVLERİ KOMİSYONU TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.

SUNUŞ

YÜKSEL SELEK

Terörle Mücadele Yasasının Mecliste kabul edildiği gün, yasa özellikle şartlı tahliyeyi içerdiği için ve kapsamın nasıl daraltıldığı konusunu ne TRT'den, ne de basından yeterince net öğrenemediğimiz için, Cezaevi Grubu olarak büyük bir heyecan içindeydik. Nihayet öğleden sonra yasa metni elimize geçti ve sol siyasi mahkumların çoğunun kapsam dışı bırakıldığını hayret ve dehşetle öğrenmiş olduk. Grup olarak hazırlığımızı herkesin çıkacağı hesabıyla yapmıştık. Kimler, tahliyelerde bulunmak üzere hangi cezaevlerine gidecekler, gidemediğimiz yerlerde arkadaşlarımız nasıl karşılanacak; eşyaları kargoyla nasıl taşınacak; yol masrafları, kutlama toplantıları, her şey iyi kötü planlanmıştı. Hatta kutlama telgrafları hazırlanmış, çıkışı kesin olanlara çekilmeye başlanmıştı bile. Evet, tahliye olanlar vardı, ama yeniden yeniden sayıyor, iletişim halinde bulunduğumuz listenin yarısına bile ulaşmadığını görüyorduk. Bazı arkadaşlarımızın (450/4 ve 9'dan hüküm giyenler) çıkıp çıkmayacağı ise yargı makamlarının yorumuna kalıyordu.

Tahliye karşılaması bayram ziyaretine dönüştüğü için plan gereği cezaevlerine doğru yola çıkıldı. Bilindiği gibi açık görüş hakkı da gaspedildiği için görüş yapılamadı. Şartlı tahliyeyi düzenleyen geçici maddeler böylece; içerde kalanların, sayıları az da olsa tahliye olanların, ailelerin, dostların ve onlarla dayanışma halinde bulunan bizlerin başına balyoz gibi inmişti. Tahliyeler tartışma gündemine girdiğinden bu yana yaşanan binbir duygu, şimdi derin bir hayal kırıklığıyla birlikte hepimizin yüreğinde öfkeye dönüştü. Hayır, olamaz! diyorduk. Akla, mantığa, vicdana, hukuka, adalete sığamazdı böyle bir ayrım. Ama, oldu işte! Hep birlikte, içerisi dışarısıyla birkaç gün içinde şoku atlattığımızda, o heyecan içinde ayrımına tam anlamıyla varamadığımız 3713 sayılı "hilkat garibesi"nin neler getirip neler götürdüğünü tartışmaya başlamıştık. Ayırdına vardığımız ilk önemli sonuçlardan biri yasanın hukuka, adalete göre değil, kendini demokrasi fobisinden kurtaramayan birtakım kişi ve odakların niyetine göre tasarlanmış olduğu gerçeğiydi. Çünkü bu "torba kanun" öyle çelişkilerle doluydu ki, en olumlu yahut da tek olumlu yanı olan 141, 142, 163 ün kaldırılmış olması bile anlaşılır olmaktan çıkıyordu. Hükümet sağda solda övünmek için 141, 142 yi kaldırdık, düşünce özgürlüğü getirdik, falan diye dolaşıp durmasa, neredeyse bu tarihsel olayın ayırdına bile varılmayacaktı. Onlarca yıllık mücadelenin sonuçları alınıyor; rejiminin temel taşları sökülüyor; demokratikleşmenin önündeki ciddi bir bariyer aşılmış oluyordu; ama bizim umurumuzda bile olmuyor, lafını bile edemiyorduk. Ettiğimizde de, "Hayır kalkmadı,şimdi de terör yasası var, 141, 142'den bin beter" demek için ediyorduk. Uğruna bunca çile çektiğimiz düşünce ve örgütlenme özgürlümüz artık var mıydı?

Onlar var, dedikçe biz, "hayır ne münasebet, yok!" diye feryat halindeydik. Artık kimse yakasını bu terör yasasından kurtaramıyacaktı; iki kişi bir araya gelse terör örgütü olacaktı. Hatta tek tek herkes terörist sayılabilecekti. Basın yazamıyacak, haber veremiyecekti. 2932 no.lu yasa da kalkmıştı, ama daha beter bir 8. madde gelmişti. Kürt lafını bile ağzına alsan terörist sayılabilirdin mazallah! Miting de yapamazdın. Çünkü mitingler provakasyona açıktı her zaman. İşkenceciler korunuyor, özendiriliyor, kendilerine yeni yüzler takılıyor; ihbarcılık teşvik ve taltif ediliyordu yeni yasayla. Savunma hakkı kuşa çevrilmişti, daha neler neler... Bunların hepsini birden şu"lahana turşusu" yasa becerecekti. Ve Türkiye 2000 yılında çağ atlayarak dünyanın en büyük yarıaçık cezaevi ünvanını hak edecekti!

Ne olmuştu bize? Terörize olmuştuk galiba... Hatta bir miktar da paralize olduğumuz söylenebilir, panik içinde olduğumuz ileri sürülebilirdi. Üç sayıyla kendimize gelmeliydik! Böylesi uyarılarda bulunanların sayısı üçü beşi geçmiyordu, ama haklı oldukları halimizden belliydi. Nitekim, çok geçmeden dört askeri mahkeme ve SHP Anayasa Mahkemesine iptal istemiyle başvurdular. Ülkede bu yasayı yasaya benzeten tek hukukçu çıkmadı. Çıkamazdı da, çünkü bu bir saçmalık abidesinden başka bir şey değildi. Bu saatten sonra 141, 142'nin olmadığı bir Türkiye'de, "Yağmur yağıyor, öyleyse sen bana ördek dedin," türünden düşünce suçları icat edecek savcıların sayısı her halde üçü beşi geçmeyecekti. Onlar da böylesine gülünç olmayı göze alamıyabilirlerdi. Peki ne demeye yapılmıştı bu yasa? Belki de bizi, "demokrasi güçleri"ni sınavdan geçirmek içindi, kim bilir? Bakalım insan haklarına nasıl sahip çıkıyorsunuz? Demokrasiyi ne ölçüde istiyorsunuz? der gibi bir şey. Bu tasarıyı hazırlayanlar terörü böyle bir yasayla önleyemeyeceklerini bilmiyorlar mı? Hileyi şeriyeyle demokrasiyi önlemek gibi bir hinlikse altında yatan, biraz daha itinalı yapıp fincancı katırlarını ürkütmeden becermeye çalışabilirlerdi. Ama o kadar kabaca yaptılar ki, yenir yutulur tarafı yok. Bu yasanın bir kara mizah şaheseri olarak müzeye kaldırılacağından kuşku duymuyorum. İşin ilginç yanı yasayı yapanlar da sahip çıkamıyorlar. Velhasılı "Nesebi gayri sahih" bir yaratık doğmuştu, 12 Nisan'da. Ne demeli? Şaşkın ördek misali bir dalış işte... Yanlış hesap AYM'den döner!...

Değerlendirme toplantımızda, Cezaevi Grubu olarak 3713'ü Birlik dergisi okurlarına tanıtalım, şu "tabutluk yasası" nı bir an önce mezara göndermek için elimizden geleni ardımıza koymayalım dedik. Dedik ya; hak, hukuk, adalet kavramlarıyla uzaktan yakından ilişkisi bulunmadığından, dergiyi hazırlarken, röportajlar yaparken, ciddiyet sınırını aşmamak elde olmuyordu. İyi de oluyordu, çünkü bu yasa bozuntusuyla Türkiye'nin üzerine çöktürülmek istenen "devlet terörü" kara bulutlarını dağıtmamız için gereken gücü biraz da "humor" duygumuzdan alıyor; "absurd" karşısında sağlıklı insan tutumunun mizah duygusunu yitirmemek olduğunu bu vesileyle bir kez daha hatırlıyorduk.

Sevgili "Nankör"cü arkadaşlarımız keskin mizah yetenekleri ve çizgileriyle dergimize katkıyı esirgemeyerek; görüştüğümüz değerli hukukçularımız, uzmanlarımız, değerli kişiler, "yasaya bir de mizah yanıyla bakabilir misiniz?" sorumuzu yadırgamayarak bizi bu konuda doğruluyorlardı.

Özel sayımıza maddi manevi katkıda bulunan herkese yürekten teşekkür ediyor, terörsüz ve "devlet terör"süz güzel günler diliyoruz.

'TERÖRLE MÜCADELE KANUNU' TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN GELİŞİMİNE İNDİRİLMİŞ BİR DARBEDİR *

Av. ERCAN KANAR

İHD İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI

Sözkonusu yasanın, tasarlanış, hazırlanış ve yasama organından geçiriliş sürecinde muhalefet partilerinin etkin ve kararlı karşı çıkış göstermemeleri (pragmatik ve kısa vadeli politik kaygılarla seyirci kalmaları); hukuk kuruluşları ve benzeri kuruluşların da bu yönde sosyal muhalefeti geliştirici etkili bir çalışma yapamamaları sonucu, kaşla göz arasında, insan hakları açısından çok tehlikeli, adeta darbe niteliğinde bir oldu bitti düzenlemesiyle karşı karşıya kalındı. Kürt halkı için yürürlüğe konan, adeta bir tutsaklık anayasası olan kararnamelere karşı yeterli sesin çıkarılamaması, bir nevi bu kararnamelerin tüm topluma şamili anlamında olan bu yasanın da rahatça yasama organından geçmesinin maddi ve zihni temelini oluşturdu.

Oysa gelinen aşamada toplumumuzun beklentisi:*Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm engellerin gerçekten kalkmasıydı. İşkencenin kökünü kazıyacak tedbirlerin, uluslararası anlaşmalarda bağıtlanan taahhütlerin yerine getirilmesiydi. Savunmanın sorgu ile birlikte başlamasıydı. Gözaltı sürelerinin 24 saate düşürülmesiydi. Toplumun, DGM ve Askeri Mahkemeler gibi yürütmenin güdümündeki yargı organlarından kurtulmasıydı. Her türlü haksızlığın ve keyfiliğin yönlendirdiği 12 Eylül yargılamalarının tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılmasıydı. Basını resmi gazete haline getiren, şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaların ve ekonomik olarak çökertmeyi hedefleyen para cezalarının ortadan kaldırılmasıydı. Diller ve uluslar üzerindeki baskıyı düzenleyen ırkçı ve şöven düzenlemelerden toplumun arınmasıydı.*

Bu yasanın bir ileri adım, kazanımları olan bir yasa olduğunu savunmak, somut içerik karşısında mümkün değildir. İyimser bir ifade ile safdilliktir.

Toplumun bu beklentilerine egemenler *devlet terörünü* güçlendirecek sözkonusu yasa ile yanıt verdiler. Terörü önlemek bahanesiyle tehlikeli terörü yasallaştırdılar. Bu yasayı savunurken üç temel yalanı maske yaptılar. 141-142-163. maddelerin kaldırıldığı, özgürlüklerin geliştiği yalanı. Evet bu maddeler biçim olarak kalktı. Ama ne var ki, maddenin ismi ve numarası değişti. Üstelik şimdi daha katı ve daha geniş uygulama alanına sahip olarak.

Diğer bir aldatmaca Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırıldığı hususu. Mevcut düzenleme ile Kürtçenin ulusal kimlik ve politikanın iletişim aracı olarak kullanılması mümkün değil. Tam tersine bu husus şimdi daha ağır cezai yaptırımların tehditi altında. Bir başka yalan da cezaevlerinin boşaltması. Bu yasa ile esas olarak sağ eylemciler korunmak, 12 Eylül haksız yargılamalarının mağdurları bir kez daha ezilmek istenmiştir.

Yani bu yasanın bir ileri adım, kazanımları olan bir yasa olduğunu savunmak somut içerik karşısında mümkün değildir. İyimser bir ifade ile safdilliktir.

-Yasa bütün itibariyle her şeyden önce, "yasalar ; eşitlik, objektiflik ve genellik ilkelerine uygun olmalıdır" temel hukuk prensibinin tipik bir ihlalidir.

-Yasa, yine "suç ve cezanın yasallığı" temel hukuk ilkesinin de tipik bir ihlali niteliğindedir.

-Yasa , bütün itibariyle masumluk karinesine aykırı (iştirak iradesi olmadan terör suçlusu olmak hükmüyle) düzenlemeler içermektedir.

Yasanın bu genel özelliklerini vurguladıktan sonra maddelerin somut irdelemesine geçelim:

1- Yasanın "terör tanımı"nı yapan birinci maddesi suçların yasallığı ilkesine aykırı niteliktedir. Getirilen terör kavramı ile iktidarın ve yürütme görevlisinin isteğine uygun düşmeyecek her fiili terör olarak değerlendirmek mümkün olabilecektir. Esastaki, sınırları belirsiz, her türlü yoruma ve genişletmeye açık bir terör anlayışı yasada çizilmiştir. Yasa bu haliyle *suçların yasallığı ilkesine aykırı* olduğu gibi, *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin kişi özgürlüğü ve güvencesini düzenleyen üçüncü maddesine de aykırıdır.* Bu maddenin *Anayasanın ikinci maddesinde tanımı yapılan insan haklarına saygılı, laik, demokratik, hukuk devleti tanımına da aykırı* tehlikeli bir madde olduğu aşikardır.

2- Yasanın terör suçlusunu, tanımlayan 2. maddesi örgüt mensubu olmak için iştirak iradesini aramayan, terör suçlusunda iştirak iradesini zorunlu görmeyen, suç işlenmese dahi terör suçlusu olmayı düzenleyen yönüyle hem *masumluk karinesine* hem de *Anayasının 38. maddesinde belirtilen cezanın şahsiliğini düzenleyen ilkeye aykırı* hükümler taşımaktadır.

3-Yasanın 4. maddesi 2843 sayılı DGM kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki kanunun 9. maddesinin a bendinde belirti-

len silahlı sağ örgütlenmeler için uygulanan TCK 313. maddeyi bu yasa kapsamı dışında bırakmakla da silahlı sağ örgütlenme ile silahlı sol örgütlenme arasında ayrım yaparak *Anayasanın eşitlik ilkesini* yasanın esprisi açısından da *ihlal etmiştir*. Yani bu yasa kendi terör anlayışında dahi ayırım yapmakta silahlı sağ örgütlenmeleri terör suçu kapsamı dışında tutmaktadır.

4- Yasanın 5. maddesi 3 ve 4. maddelerde yazılı suçları işleyenlerin cezalarının artırılacağı ve bu artırmanın cezanın yukarı sınırını da aşabileceği hükmünü içermektedir. Ceza hukukunun temel ilkeleri arasında her fiil için hükmedilecek cezanın o fiile mahsus cezanın yukarı haddini aşamayacağı hükmü vardır. Bu hükmün ceza kanunlarında temel bir ilke olmasının nedeni suç ithamı altında kalan insanların uygulanabilecek cezanın belli olmasını bilme hakkı, güvencesi olması ilkesi gelmektedir. Yani cezanın yasallığı sözkonusudur. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin ll. maddesi bu temel hakkı düzenlemiştir. *Madde bu yönüyle hem Anayasa 'ya hem İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine aykırıdır.*

5-Yasanın 6. maddesi basın özgürlüğüne indirilmiş bir darbedir. Bu madde *Anayasanın eşitlik ilkesine*, düşünce ve kanaat özgürlüğünü düzenleyen *25 ve 26. maddelerine aykırı* olduğu gibi, *28. maddeye de aykırıdır.* Keza madde bu haliyle *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin görüş ve anlatım özgürlüğünü düzenleyen 19. maddesine de aykırıdır.* Bu haliyle yasa *1982'de imzalanan Anlatım ve Bilgi Özgürlüğü Bildirgesi'ne de aykırı* içerik taşımaktadır.

141-142-163. maddelerin kaldırıldığı, özgürlüklerin geliştiği yalan. Evet bu maddeler biçim olarak kalktı. Ama ne var ki, maddenin ismi ve numarası değişti. Üstelik şimdi daha katı ve daha geniş uygulama alanına sahip olarak.

Bu maddede aynı zamanda *cezanın şahsiliği ilkesine aykırıdır.* Sorumlu müdür belli olduğu halde, yayın sahibine sorumluluk yüklemekte, basın hukukundaki sorumluluk esaslarını, sorumluluk zincirir kökten değiştirmektedir.

6-Yasanın 7. maddesi terör örgütlerini belirtirken *suçların yasallığı ilkesine aykırı* hükümler getirmiş, katlamalı ceza anlayışı sergilemiş, *Anayasanın özgürlüğünü* ve *güvenliğini* tehlikeye sokacak düzenlemeler içermiştir. Bu maddeyle istendiği anda herhangi bir dernek veya kuruluşu kapatmak mümkün olacaktır. Hangi tür fiil teröre yardım sayılacaktır? Bu belirsizdir.

Kişiye hem hürriyeti bağlayıcı ceza hem de ağır para cezası verilmesi düzenlenmekle, cezanın gelişen evrensel anlayışındaki amacından uzaklaşılmış, adeta *angarya zihniyetiyle katlamalı ceza anlayışı getirilmiştir.*

7-Yasanın 8. maddesi, kaldırıldığı ileri sürülen TCK 142/3.maddesinin yeniden, daha da katı tarzda düzenlenmesidir. Bir düşünce suçu düzenlenmiştir. Bu yasa ile İnsan Hakları Evrensel Bildirgelerinde de, diğer uluslararası sözleşmelerde de temel bir ilke olan dillerin ve ulusların hak eşitliğini savunmak hatta kavram olarak Kürt ulusu demek suç olacaktır.

Bu yasa, yazarı belli olan yayın fiilinden dolayı sorumlu müdüre hürriyet bağlayıcı ceza getirmekle de kötü bir geri gidişi yaratmaktadır. Çağdaş basın hukukunda tüm dünya yazar için dahi hürriyeti bağlayıcı cezayı kaldırırken, bizde bu yasa ile hem yazar ve sorumlu müdür için hürriyeti bağlayıcı ceza gündeme getirilmekte, hemde yayın sahibi için ekonomik yıkım getirecek para cezası uygulamaya sokulmaktadır.

8- Yasanın 10. maddesi savunma hakkını zedeleyen, kısıtlayan hükümler içermektedir.

Sözkonusu düzenleme savunma hakkını işlemez hale getirecek, yürütmenin güdümünde göstermelik savunma anlayışını yaygınlaştıracak bir düzenlemedir. Söz konusu yasa maddesi, *Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin* savunma hakkını düzenleyen *14. maddesine de aykırı içerik taşımaktadır.*

9- Gözaltı süresini düzenleyen 11.madde, Anayasanın 19.madde esprisine ve bu yöndeki çağdaş gelişmelere aykırıdır. Bugün insan hakları açısından 24 saati aşkın gözaltılar işkence tehditini taşıyor kabul edilmektedir.

10- Yasanın 12. maddesi hazırlık soruşturmasında görev yapan memurların zaruret halinde dinlenecekleri ve bu halde de gizli duruşmanın sözkonusu olacağı yönündeki düzenleme "aleniyet ilkesine"ne aykırıdır. Tanıklar arasında ayrıcalık yapmayı gündeme getirdiği için bu yönüyle de Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır. *Gizli duruşma İnsan hakları Evrensel Beyannamesindeki aleniyet hükümlerine de aykırıdır.* Bu madde Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 14. maddesinde belirtilen, herkesin,"aleyhindeki tanıklarla aynı koşullarda kendi tanıklarının hazır bulunmasını ve sorgulamasını sağlamak hakkı "nın da ihlali anlamına gelmektedir.

11-Yasanın 13.maddesi genelde yargıya ait olan yetkiyi cezanın şahsileştirilmesine ait olan tedbir yetkisini mahkemenin takdirinden almaktadır. Yasa bu haliyle *yargıya müdahale içeriği taşımaktadır.*

12- İhbarların mahiyetlerinin ve sahiple-

rinin açıklanmaması hükmünü getiren 14. madde iddianın niteliği hakkında bilgi edinmek hakkını zedeleyen çok tehlikeli bir düzenlemedir. *Adil yargılanma hakkı bu madde ile ihlal edilmektedir.*

13- Soruşturmayı yürüten güvenlik güçlerinin soruşturma nedeniyle tutuksuz yargılanmalarını düzenleyen madde açık seçik işkencecileri koruyan, takdir yetkisini yargıdan alan, Anayasanın eşitlik ilkesini çiğneyen bir düzenlemedir. Ayrıca yasanın bu maddesinin diğer hükümleri işkencecileri teşvik edici, onları güvenceye kavuşturucu niteliktedir.Suç işleyen güvenlik güçlerinin sadece öldürme veya öldürmeye teşebbüs hallerinde ceza mahkemelerinde yargılanabileceğini, diğer hallerde Memurin Muhakemat Kanununa göre işlem yapılacağını yasa hüküm haline getirmekle, güvenlik güçlerinin keyfiliğini meşrulaştırmak ve teşvik etmek .gündeme getirilmektedir. Bu madde *Anayasanın 2. ve 10. maddelerine aykırı* olduğu gibi İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin haklar bakımından eşitliği düzenleyen 1. maddesine, ayırımsızlığı düzenleyen 2. maddesine, kişi özgürlüğü ve güvenliğini düzenleyen 3. ve yasa önünde eşitliği temel bir hak olarak düzenleyen 7. maddesine de aykırıdır. Yine bu madde Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Sözleşmesinin: "İmzacı devletlerin 1 yıl içinde kendi iç hukukunda sözleşmeye uygun değişiklikleri yapmak" konusundaki emredici hükümlerine de aykırıdır.

Toplumun bu beklentilerine egemenler *devlet terörünü* güçlendirecek sözkonusu yasa ile yanıt verdiler. Terörü önlemek bahanesiyle tehlikeli terörü yasallaştırdılar.

14- Cezaların infazına ilişkin 16. madde temel insan hak ve onurunu zedeleyeci hükümler getirmektedir. Hükümlülerin birbiriyle irtibatı ve haberleşmesini engellemekle, tecrit yaşamını getirerek, hücre hapsini ceza süresine özdeş kılmakla cezanın amacından uzaklaşılarak Anayasanın 19 ve 38. maddesindeki espriye aykırı infaz anlayışı getirilmektedir. Bu düzenleme "Tutuklulara en azından uygulanması gereken davranış standartı kuralları" hükümlerine de aykırı içerik taşımaktadır. Standart kuralların 6. maddesi görüş ayrılıklarına dayalı infaza karşı olan maddedir. Bu yasa ile siyasi görüşe göre farklı infaz anlayışı getirilmektedir. Söz konusu standart hükümler toplumla irtibatı kesici düzenlemelere engeldir. Ayrıca hücre veya tek kişilik , 3 kişilik odalar gece için öngürülmektedir. Oysa bu yasa ile sürekli hücre hapsi kalıcı bir infaz uygulamasına dönüşmektedir. 16. maddenin son fıkrasında tutuklular için de aynı hükmün vaaz etmesi bu yasanın tutuklu-hükümlü ayrımını da dikkate almadığının bariz bir göstergesidir. Standart kuralların 31. maddesi karanlık bir hücreye kapamayı, zalimce insanlık dışı, onur kırıcı cezaları yasaklamıştır. Hükümlüler ve tutuklular için kabul edilmiş yol gösterici ilkelere bu yasa düzenlemesi kesinlikle aykırıdır.

15-Yasanın 17. maddesi çifte standart bir şartı salıverme uygulaması getirmektedir. Bu suçlar için ayrı şartlı salıverme koşulları vaazedilmekte, üstelik disiplin cezaları kaldırılmış olsa dahi şartlı salıvermeden yararlanılamayacağı anlayışı getirilmektedir. İnfaz suçun türüne göre değişemez. Bu temel bir infaz hukuku ilkesidir. Suçun türü ceza miktarları ile ilgili bir husustur. Temel ilke Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olarak bu düzenleme ile ayaklar altına alınmıştır.

16-Yasanın 19 ve 20. maddeleri ihbarcılığı kurumlaştırmakta ve özendirmektedir.

Kamu görevlilerinin görevden ayrıldıktan sonrada silah kullanma yetkilerini muhafaza etmelerine imkan verilmesi, keyfiliğe yol açıcı, yaşama hakkını tehdit eden, ayırımcılığa yol açıcı imtiyazlar dağıtan bir anlayıştır.

17- Geçici 2. maddede, duruşmaya gelmeyen sanıkların savcılık beyanları ile yetinilmesi hükmü yargıtay ceza genel kurulunun son kararlarına da aykırı olduğu gibi, ilgili yasaların sanığın sorgusunun hakimce yapılması gerektiği düzenlemelerine de aykırıdır.

18-Geçici 4. maddenin a, b, c, d, ve müteakip bendleri Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi, uluslararası temel bildirgelerde taahhüt edilmiş ayrımcılığa karşı hükümlere de aykırıdır.

19- Geçici 9. madde cezanın yasallığı ilkesine aykırı olduğu gibi, yargıya müdahale niteliğini de taşımakta, ayrıca mülkiyet hakkı ile ilgili eşitlik ilkesine ters bir anlayışı getirmektedir.

Netice olarak bu yasa İnsan hakları için, demokratik gelişim için çok tehlikeli kara bir darbedir. Bu yasaya karşı sadece Anayasa Mahkemesinde iptal yoluyla değil, kamuoyu yaratarak, sosyal muhalefeti yükselterek, yasama yolunda da konunun tekrar görüşülmesini genel kamuoyunun bir talebi haline getirerek mücadele bayrağı yükseltilmelidir.

• Bu inceleme genişletilmiş olarak İHD'nin "TERÖRLE MÜCADELE YASASI ve İNSAN HAKLARI " adlı kitapçığında yer almıştır.

YASAYA NE SIFATLAR TAKILDI

Toplumsal hele politik yaşamımızın mizaha ne kadar uygun bir ortam oluşturduğu ve bu nedenle de mizah yeteneğimizin oldukça gelişkin olduğu bilinir. Bu yeteneğimizin bir nesneyi bilimsel olmasa da ironik tanımlamakta çok yararlı olduğunu bir kez de Terörle Mücadele Yasası vesilesiyle tanık olduk. İşte bizim basını tarayarak seçtiklerimiz:

* **"Bu kanun acayip bir torba kanundur, çorba kanundur. Mahmut Paşa gibi yok yok!"** ***Faik Tarımcıoğlu, ANAP Bitlis Milletvekili, Adalet Komisyonu üyesi.***

* "Bu yasa hilkat garibesidir." *Eyüp Aşık, TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı.*

* **"Bu kanun lahana turşusudur."** ***Hasan Celal Güzel, ANAP Genel Başkan Adayı.***

* "Laubali bir yasa." *Bülent Ecevit DSP Genel Başkanı.*

* **"İçine zehir konulmuş bal"** ***Vedat Altun SHP Kars Milletvekili***

* "Bu yasa gaspçıdır." *Ercan Karakaş, SHP İstanbul İl Başkanı*

* **"Bu tasarı kırkambar yasası, ilgili ilgisiz her şey var,"** ***Yaşar Topçu, DYP Milletvekili***

* "Bu yasaya tabutluk yasası denilmeliydi," *Mahmut Alınak, HEP Milletvekili*

* **"Bir ayıp belgesi"** ***11-12 Mayıs, Mersin Barolar Birliği Genel Kurulu***

* "Tuzaklarla, yanlışlıklarla, ayıplarla yüklü kanun." *Önder Sav, Türkiye Barolar Birliği Başkanı*

* **"Bu tasarı çelişkiler düğümü."** ***Faruk Erem, Türkiye Barolar Birliği Eski Başkanı***

* "141,142'ye rahmet okutacak yasa," *Av. Halit Çelenk*

* **"Bu bir ahlaksızlık yasasıdır."** ***Av. Turgut Kazan, İstanbul Barosu Başkanı***

* "Bu yasa tabutluk yasasıdır," *Av. Şenel Sarıhan*

* **"Neresinden tutulursa tutulsun, sakat bir kanun." Prof.** ***Nevzat Toroslu***

* "Zehir yemek." *Av. Kemal Kırlangıç*

* **"Alın yazısı gibi kanun"** ***Fuat Uğur, Güneş Gazetesi yazı başlığı 13 Mayıs 1991***

İLGİNÇ PROTESTOLAR

EŞİTLİK İLKESİ KALDIRILSIN!

Sayın Milletvekilleri, 2000'li yılların çağ atlamış Türkiye'sini yaratmak için var gücünüzle çalıştığınızı mutlulukla müşahade ediyoruz...

Değişen ve gelişen dünyanın modern Türkiyesi'nde anayasının 'eşitlik' ilkesi, artık ömrünü tamamlamış, ihtiyacımız olan yasaların çıkarılmasında milletvekilllerimiz için bir ayak bağı haline gelmiştir. İnancımız odur ki, anayasadaki 'eşitlik' ilkesi olmasaydı,'memleket' ve 'millet' yararına daha büyük hizmetler verebilecektiniz.

Anayasanın 'eşitlik' ilkesinin anayasamızdan çıkarılarak, bir tabunun daha çöp tenekesine atılmasını öneriyoruz.

TBMM'nin geceli gündüzlü çalışarak, toplumun beklentisi doğrultusunda Anayasanın 'eşitlik' ilkesinin kaldırılması işleminin önümüzdeki kurban bayramına yetiştirilmesini diliyoruz..."

Ceyhan Özel Tip Cezaevinden:

Mustafa Ertekin, Halit Aydiç, İbrahim Aslan, Selman Altınöz, Hilal Aydın, Ekrem Ertik, Hüseyin Bünül, Hasan Solmaz, İsmet Erdoğan, Mirza Turgut, Fehmi Karahan, Nihat Şeker, Hüseyin Dursun, Hüseyin Kaya, Selim Turgut ve İsmail Çelik.

"DERHAL İDAM EDİLMEK İSTİYORUM!"

"ANAP iktidarınca çıkarılan 'Terörle Mücade ve şartlı salıvermede değişiklik getiren yasa' ile sadece anayasanın eşitlik ilkesi, hukukun üstünlüğünün tahrip edilmesi ve biz sol politik tutuklu ve hükümlülere yönelik akıl almaz bir ayrım yapılıyor olması değil, aynı zamanda insanlık değerleri ayaklar altına alınmakta ve genel olarak Türkiye insanı aşağılanmaktadır."

"Ayrımcılığa, aşağılanmaya bin defa hayır", "Derhal idam edilmek istiyorum".

MİRZA TURGUT
Ceyhan Özel Tip Cezaevi

10 yıldır cezaevinde. TKEP davasından 146/1'den idam almış. 45 yaşında. "*Kimseye kendimi borçlu hissetmek istemiyorum. Bir diyet ödemeyeceğim. Başımızdaki 'Demoklasin Kılıcı'nı reddediyorum.*" (12 Nisan

1991, İkibine Doğru dergisi)

MEHMET ÇAKIR

Kendi adıma, toplum vicdanını böylesine hiçe sayan ahlak ve insanlık dışı bir yasadan yararlanmak durumunda kaldığım için utanç duyuyorum.. Ve özgürlük bilinci ve ahlakının gerektirdiği tutumu diri tutmaya çalışıyorum. Bu bilincin estetize edildiği ve duyarsızlığın yaygınlaştığı bir ortamda herhangi bir çağrıya gerek var mı?

MEHMET ÖZGEN
Bağımsız Türkiye Dergisi
Yazı İşleri Müdürü ve Kapatılan TEPin GYK Üyesi

12 EYLÜL'ÜN AYIBINI KALDIRMAK

"Dünyada hızlı bir değişimin yaşandığı herkesin insan hakları ve demokrasiden söz ettiği koşullarda ANAP iktidarı eliyle Türkiye'de açık bir baskı rejimi kurumsallaştırılıyor. Hem de bütün bu haksız, hukuk ve adalet kavramlarıyla ilişkisi olmayan yaptırımlar bir 'demokratikleşme' olarak sunuluyor. Demokrasi, sivilleşme, özgürlük demogojileriyle baskı ve terör rejimi kurumsallaştırılmaya çalışılıyor."

"Bugün yapılması gereken Türkiye'nin üstündeki 12 Eylül ayıbını kaldırmak ve 12 Eylül yargılamalarını bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle ülkemizi bir açık hava hapishanesine dönüştüren antiterör yasasına; sağ ve sol görüşlü insanlar arasında çifte standart uygulayarak faşist katilleri serbest bırakan tecil yasasına karşı çıkmak gerekiyor."

BURSA ÖZEL TİP CEZAEVİ'NDEN TUTUKLULAR

"Ben yaptım oldu" ***mantığının izolesi ancak, bu mantığın çarpıp parçalanacağı bir toplumsal muhalefet duvarının oluşturulabilmesinden geçmektedir!***

Toplum kuralları ve bu kuralları formüle eden yasalar, toplumun genel beklentilerine denk düştüğü oranda kalıcı olur. Toplumun genel beklentilerine denk düşmeyen yasa ve kuralların sürgit kalıcılığının sağlanabilmesinin dikta rejimleriyle bile mümkün olmadığını tarih gösterecektir. Nitekim, 12 Eylül yasa ve kurumlarının bugün gelinen noktada toplumun geniş kesimlerinin muhalefetine hedef olduğu ortadadır. Bu gerçeğe rağmen, varlık gerekçesini 12 Eylül yönetiminin hazırladığı ortama, sürekliliğini de 12 Eylül felsefesinin devamına bağlayan siyasi iktidar, "biz yaptık oldu" mantığı ve tepeden inme bir oldu-bittiyle 12 Eylül uygulamaları ve düzenlemelerine "şapka çıkartan" baskı unsurlarını taşıyan Anti Terör Yasası'nı çıkartabilmiştir.

FEHMİ UZAL, OSMAN ZEYBEK
Aydın E Tipi Cezaevi

DEMOKRASİLERDE DEVLET EŞİT DAVRANIR

"İşkencelerde yüzlerce insanın canına kıymış olan işkenceciler serbest bırakılırken, üstelik Anti Terör Yasası ile bir de dokunulmazlık verilerek- yalnızca işkenceli polis ifadeleri ile idama, ömür boyu hapse mahkum edilmiş olan bizleri de uygulanması anayasal zorunluluk olan "Şartlı Salıverilme Yasası" kapsamı dışında tutuyor. *Bir çoğumuzun haksız ve hukukdışı mahkemelerde cezalandırıldığımız düşünülmemiş olması olsa olsa sol düşmanlığı ile açıklanabilir. Hangi yaralar sarılmıştır? Devlete yardımcı olduklarını söylediğiniz MHP'liler mi? Onlara gerçekten de yararlanmış diyebiliriz. Devlet için çalışırken, bir çoğu hapislere atılarak, darbeye "tarafsızlık" görüntüsü verilmeye çalışılmasının kurbanı oldular.* Her ne kadar Maraş kitle kırımı, Bahçelievler kitle kırımı, Çorum, Sivas vb. kitle kırımlarının, birçok aydın, yazar, gazeteci, sendikacı ve ilerici, demokrat veya sosyalist olmaktan başka "suçu" olmayan onlarca insanın katilleri olsalar da, onlar da 12 Eylül'ün birer kurbanı olmuşlardır. ANAP içindeki yandaşları onları dışarı çıkarmak için epey ter döktüler. Bizlerin ise TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na bile başvurmaktan ümidimizi kestiğimiz bir dönemde (çünkü eski emniyet müdürlerinden, yeni milletvekili İsmail KÖSE'nin verdiği demeç bizi engelliyor. Bu zat, 'işkence gördüm' diyeni 'deli' ve 'şikayet hastası' diye ilan edince, biz nasıl haklarımızın gözetileceğine güvenerek, bu komisyona başvurabiliriz?) haksızlık yapılmakta olduğunu nasıl anlatabileceğiz?"

YAŞAR YILDIZ
Bartın Özel Tip Cezaevi

"Tanrı" bu meclisin alelacele aldığı tüm kararlarının sonuçlarından bu ülkeyi bu ulusu korusun. Diyebiliyorum...

Eski yandaşlarını bıraktırabilmek için tüm kozlarını oynayıp, sonuçta bunu başaran MHP orijinli politikacılar, yarattıkları dramatik çarpıklıklar anlaşılmasın diye demogojilerine devam ederek kamuoyunun kafasını dahada karıştırmaya çalışıyorlar. Görece bunda bir hayli başarı sağladılar.. TBMM Adalet Komisyonu Başkanı ANAP'lı

Gökhan MARAŞ: "Karşıydık, hele istisnai, kapsamdışı bırakılanları da affettik, buna karşıydık ama çıktı" diyerek, sanki anayasal engele rağmen AF çıkartıp "Kapsamdışı" bizler affedilmiş gibi konuşabilmekte, Türkeş ise büyük bir pişkinlikle "Kanunun, devlet ve millet düşmanları 'hariç', AF şeklinde düzenlenmemesi yerinde değildir... Kundaktaki bebeleri öldürenler, caniler çetesi mensupları affedilmemeliydi" diye secaat arzederken sirkatini söyleyebilmektedir. Oysa ortada ne af isteyen ne de soldan affedilen vardır. Sadece herkese aynı uygulanmak zorunda olan 'infaz sistemi', sağa yatırılarak 12 Eylül öncesinin kanlı terörünün yaratıcıları sağcıların katliamları ile birlikte salıverilmelerinin olanakları yaratılabilmiştir..

YENER METİNER
Nezilli Özel Tip Cezaevi

Piyangotepe ve Maraş gibi kitle katliamlarını yapanlar, adam öldürmekten zevk aldığını itiraf edenler, yani MHP'liler, müebbet ve idamlıklarıyla 8-10 yıl yatmakla salıverildi. Ama salt 125 ve 146. maddelerden yargılandıkları, yani düzen karşıtı oldukları için devrimcilerin müebbet ve idamlıkları 15-20 yıl yatacak. Böylece kitle katliamcıları ödüllendirilmiş oluyor. Bu yetmiyormuş gibi 647 Sayılı İnfaz Yasası'nın tanıdığı ve kullanılagelen haklar, örneğin yatılan her ayın 6 gün hesaplanması yasayla gasp ediliyor. Sakat bırakan açlık grevleri ve anaların, tutukluların ölümleri pahasına kabul ettirilen açık görüşler yasaklanıyor, içerde kalan sol siyasilerin tek kişilik hücrelerde çürütülmesi öngörülüyor..

Mehmet ÖZGEN
Bağımsız Türkiye Dergisi
Yazı işleri Müdürü

ŞARTLI TAHLİYEYİ
PROTESTO MEKTUBU

"Hazırlanan yasa idam cezası almış bir sağ görüşlünün 10 yıl tutukluluğunu yeterli görürken, sol görüşlü, idam hükümlüsü için 20 yıllık süre tespit etmiştir. Böylece anayasa ve devlete karşı suç işleyenlerin şartlı salıverilmesini kapsam dışı tutma kılıfı altında asıl olarak farklı düşüncelerdeki insanlar arasında ayrım yapılarak anayasanın eşitlik ilkesinin çiğnenmesine neden olmuştur.

Demokrasi, toplumsal barış ve insan hakları; İpekçi'yi, Tütengil'i, Cömert'i Karafakioğlu'nu ve yüzlerce aydın, sanatçı, gazeteci, öğretim görevlisini katledenleri sarbest bırakarak, Maraş'ları, İstanbul Üniversitesi katliamlarını yapanların eylemlerini ve ideolojilerini meşru görerek sağlanmaz. Tüm demokratları, ilericileri, insan hakları savunucularını bu ayrımcı yasaya karşı mücadele etmeye ve siyasal iktidarın bu yasayla 'sağcılara af, solculara ceza' vermeyi amaçladığını açıklamaya çağırıyoruz.

BURSA ÖZEL TİP CEZAEVİ
TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİ

Siyasi tutuklu ve hükümlüler, her insanın en kısa sürede mektubu çoğaltarak üç kişiye daha göndermesini istiyorlar. Böylece Anti Terör ve Şartlı Tahliye Yasası'na karşı tepkilerin mektup zinciri yoluyla tüm ülke çapında ve ülke dışında yaygınlaştırılarak yasanın kaldırılması hedefleniyor.

"... Çıkarılan yasa bir af yasası değildir, dolayısıyla siyasi iktidara hiçbir tasarruf yetkisi vermemektedir. Çıkarılan yasa bir tecil yasası değildir, dolayısıyla yargıca hiç bir takdir yetkisi bırakmamaktadır. Çıkarılan yasa 'cezaların infazı' yasasıdır. Oysa siyasi iktidar, başta 146. ve 125. maddeler olmak üzere bazı ceza maddelerini kapsam dışı bırakmıştır.

Şartlı tahliye yasasıyla farklı uygulamanın getirilmiş olması, hukuki açıdan eşitsizliktir. Ve tamamen keyfi, politik bir tercihtir. Bu bir af yasası olsaydı, bir takım suçlar tercihen kapsam dışı bırakılabilirdi. Ancak infaz sisteminde böyle farklılık getirmek mümkün değildir. Keza 1986'daki infaz değişikliği herkese eşit uygulanmıştır. Bu eşitsizliğe örnek 146/1 maddesidir. Bu madde olağanüstü hallerde uygulanan bir maddedir. Örneğin, Adnan Menderes, Talat Aydemir, Deniz Gezmiş gibi üç farklı hukuki durum bu maddeyle cezalandırılıp idam edilmiştir. 12 Eylül ortamında bu madde kullanılarak birçok insan idam ve müebbet cezalarına çarptırılmışlardır. Sıkıyönetim döneminin sona ermesi 146. maddenin artık uygulanmasıyla birlikte suçlar değişik maddeler ile ele alınıp değerlendirildiklerinde bugün sonuçta sadece 146/1 ile 12 Eylül döneminin tutsakları cezaevlerinde bırakılmışlardır."

SUAVİ SIRDAR
Bartın Özel Tip Cezaevi

"125. ve 146. maddeler özgün maddelerdir. Adam öldürmüş ol olma, bir eylem yap, 100 eylem yap sonuç değişmez. Sonuç 'idam'dır. Bir insanın kılına bile zarar vermemiş olup 125. ve 146. maddelerden dolayı idam ve müebbet cezaya çarptırılmıştır insanlar."

ALİ CENGİZ BAYSOY

TERÖRLE MÜCADELE YASASI ANAYASA MAHKEMESİNDE

İstanbul Barosu Başkanlığı, 6.5.1991 tarih ve 4944 sayı ile hazırladığı raporda;

3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 1, 2, 6, 8, 14, 15, 17. maddeleri ile geçici 4 ve 9. maddelerini, Anayasa'nın 2, 10, 19, 29, 35, 36 ve 38. maddelerine aykırı bulduğunu açıkladı. Bu aykırılıkları dile getiren, Prof. Dr. Çetin ÖZEK, Prof. Dr. Nevzat TOROSLU ve Prof. Dr. Bakır ÇAĞLAR tarafından hazırlanan 3 ayrı raporu, Anayasanın 150. maddesi uyarınca iptal davası açması için, Anamuhalefet partisine sundu.

Sosyal Demokrat Halkçı Parti, *3713 sayılı Terörle Mücadele Yasasının ; 1., 2., 7., 6/son, 8/son, 10., 13., 15., 17., geçici 4. ve geçici 9. maddelerinin; Anayasanın "Başlangıç" bölümüne ve 2., 9., 10., 17., 19., 26., 27., 35., 36. ve 38. maddelerine aykırı olduğundan* **İPTALİNE** *karar verilmesi, öncelikle geçici 9. maddedeki yürütmenin durdurulması için* Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Daha sonra; 10 Haziran 1991'de 2. başvuru ile yasanın *5, 12 ve 16. maddelerinin de Anayasa'nın 2, 10, 13 ve 38. maddelerine aykırı olduğunu* belirterek Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Diğer yandan; 12 Nisan 1991 günü yürürlüğe giren "Sahipsiz" 3713 sayılı Yasayı, Anayasa'nın eşitlik ilkesine,aykırı bulan İstanbul 2 nolu Sıkıyönetim askeri Mahkemesi, Ankara 4. Kolordu 2 nolu Askeri Mahkemesi ve Erzincan 3. Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 nolu Askeri Mahkemesi, çelişkili maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Terörle Mücadele Yasası'ndan önce AÇIK GÖRÜŞ

ANTİ-TERÖR YASASI İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELER

GÜRCAN TUNCAY

AYDIN E TİPİ CEZAEVİ TAHLİYESİ

Ben çıkarılan bu yasa ile cezaevinden çıkabilen insanlardan biriyim. O duvarların dışında olabilmek gerçekten çok güzel. Yakınlarımla, tüm dostlarımla birlikte mutlu bir yaşama başlayabilmenin sevincini en güzel sözcüklerle anlatabilmeyi isterdim. Elbette böylesi bir sevinci yaşıyorum, ancak bu yasanın içeride bıraktığı, bu yasa ile haksızlığa uğrayan yüzlerce, binlerce insanı, arkadaşlarımı düşünüyorum ve içimde bir burukluk hissediyorum. Sadece bu da değil sevincimi yarım bırakan. Adı anti-terör yasası olan bu yasanın insanlarda yarattığı korkuyu (terörü) yaşamaya başladım. En yakınlarımdan başlayan, çevremdeki insanların, kimi kuruluşların, hatta basının kendi kendine sansür uygulayarak bu yasanın yarattığı terörden kurtulma çabalarını görüyorum. Cezaevinden yeni çıkmış, o duvarların içindeki yaşamı henüz içinde taşıyan biri olarak tekrar oraya dönmek korkusu beni de etkiledi, etkiliyor. Davranışlarımdaki ürkeklik psikolojik olarak oldukça rahatsız edici.Bir yandan avazım çıktığı kadar haykırıp tepkimi göstermek istiyorum, diğer yandan kendimi bastırmaya çalışıyorum. En yakınlarımın gözleri üzerimde; beni yeniden kaybedecekleri korkusu ile, olabileceklerden korumak için bir an olsun yanımdan ayrılmak istemiyorlar. Bu düşüncelerimi yazarken, yine annem yanıbaşımda ve gözlerindeki endişeyi okuyabiliyorum.

İşte bu yasa ile yaratılmak istenen de buydu, diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Yasaya bir bütün olarak karşı çıkılması gereğinin birinci nedeni de bu olmalı.Bu yasa terörü önleme yasası olmaktan çok, toplum üzerinde yarattığı bu olumsuz etki ile demokratik gelişmeyi önleme yasası olarak karşımızda duruyor. Neyin terör, baskı ve korku yaratma olduğu belirlenemediği için herkes, her kuruluş terörist suçlaması ile karşı karşıya kalabilir. Belki de bu yasaya karşı olmak bile bu yasa gereği suçlanmamızı getirecek. Ancak bu psikolojiden kurtulmak zorundayız. Bu psikolojiden kurtulduğumuz anda ülkemizde hızla gelişmekte olan demokrasi bilinci altında bu yasanın işletilmeyeceğine inanıyorum. Çünkü bu yasa antidemokratik yaptırımlarıyla toplumun gelişmesinin çok gerisinde ve daha çıkarken, kimi kendi kendiyle çelişik kafaların etkisiyle, bozuk ve son derece hukuk dışı, toplum dışı duruma dönüştü.

Gerek geçici maddelerde belirtilen şartlı salıverilmedeki ayırımlar nedeniyle (ki baskı başına bir adaletsizlik örneği), gerekse anti terör adıyla toplum üzerinde yaratmaya çalıştığı ve belki de yarattığı terörle demokratik gelişmenin önünde bir engel olmakta ve ülkemizi adeta kocaman bir hapishaneye çevirmektedir. Cezaevinden yeni çıkmış biri olarak ben özgürlüğümü doya doya yaşamak istiyorum. Yeniden cezaevine dönmeyi veya ülkemizin kocaman bir hapishaneye çevrilmesini istemiyorum. Herkesi, kendisi başlı başına bir terör olan bu Anti-Terör Yasası'na karşı duyarlı olmaya ve bu yasanın yürürlükten kaldırılması için çalışmaya çağırıyorum.

Terörle Mücadele Yasası'ndan sonra AÇIK GÖRÜŞ !

KENDİ ÜLKENDE SIĞINMACILIK

MEHMET KARACA

DİSK-MADEN-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI
DİSK YÜRÜTME KURULU ÜYESİ

12 Eylül ile tarihimizin en kitlesel tutuklamaları ve politik göçü yaşandı. Bugün aradan on yılı aşkın zaman geçti. Bir komşum var, 12 Eylül 80 gecesi bir çocuğu dünyaya gelmiş, "bu çocuk uğursuz geldi" diye çocuğundan bir süre sevgisini esirgemiş. O gün beşikte olanlar bugün ilkokulu bitiriyor. O günlerde ilkokulu bitirenler de gidebilmiş ise bugün üniversitelerde, gidemeyenler de iş yaşamına atılmış.

Çocuklarımızın belleklerinde babalarının, annelerinin, abilerinin, amcalarının, dayılarının ve komşularının; hapishane, gizlilik yaşamları nasıl bir anı ise politik göçmenlikte de çocuklarımızın buna benzer anıları vardır. Ayrılık, bir süre haber almama, ailelerin parçalanmışlığı, okul yaşamlarının alt üst oluşu; dil sorunu, bilmediği bir topluma uyum vb. 12 Eylül darbeyi sırf politik olana vurmadı, toplum yaşamanın bütün alanlarına vurdu.

Bugün kimileri Ceza Yasasındaki bazı maddelerin kaldırılmasını; şartlı salıverme ile cezaevlerimizin kısmen de olsa boşaltılmasını; vatandaşlıktan çıkarılanların ülkeye dönmelerine olanak verilmesini bugünkü siyasi iktidara, hatta devletin başındaki zat'a atfediyorlar. "Terörle Mücadele Yasası" na eklenen geçici maddelerle şartlı salıverme 12 Eylül hukukunu, adeletsizliklerini ortadan kaldırmadı. Sıkıyönetim mahkemelerindeki yargılamalarla başlayan adeletsizlik, eşitsizlik bugün "şartlı salıverme" ile devam ettirilmiştir. Bununla beraber özgürlüğüne kavuşmuş herkes için, onun yakınları için, toplumun politik çoğulculuğa hoşgörü ile yaklaşımında yeni bir adım olduğu için, ülkenin demokratikleşmeye dönüşümüne bir katkı olduğu için bu yeni durum kazanım kabul edilmelidir. Olaya böyle yaklaşılması "Terörle Mücadele Yasası"nın demokrasi anlayışımızla bağdaşmayan yanlarını eleştirmekten bizi alıkoymaz.

Politik göçmenler içinde vatandaşlıktan çıkarılaı durumunda bugün bir hukuksal belirsizlik vardır yasal düzenlemede geçi 5. madde ile ülkeye dönüş olanağı sağlanmış, elinden alınan vatandaşlık hakkının yeniden kazanılacağı boşlukta bırakılmı;

Demokrasi güçleri yıllardan beri genel af kampanyaları ve Türk Ceza Yasasının 141 ve 142. maddelerine karşı bir mücadele yürüttü. Hapishane içinden, hapishane dışından, ülke içinden, ülke dışından hedeflerde demokrasi güçleri bütünleşti. Bunda özgürlük ve demokrasi yanlısı herkesin katkısı var. Şimdi bunlar yokmuş gibi toplumun bilincine, bunları devletin başındaki zat bağlamıştır fikri kazınmaya çalışılıyor. Bu durum bir olgu olarak hala hak ve özgürlüklerin bir mücadele ürünü olmaktan ziyade yukarılarda belirlendiği ve tayin edici olanın oralar olduğu imajının güçlü olduğunu gösteriyor. Bu durumun meydana gelmesi, dün özgürlüklerini, haklarını, savunmayı isteyen bizlerin, bugün geçmişteki emeğimize ve onun ürünlerine yeterince sahip çıkamayışımızdan olsa gerek. Sahip çıkılmayan özgürlük ve değerlerin, esen rüzgarın hafif fırtınaya dönüşmesi ile var olanların da yok olduğunu yakın tarihimizde hep beraber gördük. Bundan iyi sonuçlar çıkarmalıyız.

"Terörle Mücadele Yasası"na eklenen geçici maddelerden yararlanmak için yurt dışındaki politik göçmenlerden kitlesel bir dönüş beklemek gerçekçi değildir. Bunun bir çok nedenleri var. Kimileri ülkeyi demokratik ve güvenceli görmüyor, o nedenle dönmüyor.

- Bununla birlikte politik kişiler için dönüşün bir politik hedefi, amacı olmalıdır. Bugün çok çeşitli faktörler sonucu böyle bir hedef ve amaçtan söz etmek olanaklı değildir.
- Elbette memleket hasreti, yakınlarına kavuşma özlemi vardır. Ama bunun yanında ekonomik olarak ülkede nasıl yaşayacağı kaygısı da vardır.
- Dün çocukların anneler ve babalarla birlikte göçmenlik yaşamına katılımında karşılaşılan bir çok sorun bugün tersten kendi ülkemizde yaşanacaktır.

Bu, çok yönlü bakıldığında, 10 yıl aradan sonra kimileri için kendi ülkesinde de bir nevi sığınmacılık olacaktır. Bu yaklaşımlar mutlak değil, göçmenlikte bugün yaşanan gebe eğilimlerdir.

Politik göçmenler içinde vatandaşlıktan çıkarılanların durumunda bugün bir hukuksal belirsizlik vardır. Yeni yasal düzenlemede geçici 5. madde ile ülkeye dönüş olanağı sağlanmış, ancak elinden alınan vatandaşlık hakkının yeniden nasıl kazanılacağı boşlukta bırakılmıştır. Bakanlar Kurulu kararları ile vatandaşlık haklarının kaybettirilmesine ilişkin kararlar yeni bir Bakanlar Kurulu kararı ile şahsın geçmiş kazanılmış hakları ile birlikte iadesi yoluna mı gidilecektir, yoksa bir (x) ülke vatandaşının Türk Vatandaşlığına başvurusundaki prosedür ve onun sonuçları mı uygulanacaktır? Şu ana kadarki gelişmeler ikinci şıkkın uygulanacağı yönündedir. Bu ise birkaç sorunu beraberinde getirmektedir.

Birincisi; böyle bir uygulama, baş vuran hakkında güvenlik soruşturmasını beraberinde ge-

"DEVLET TERÖRÜ YASASI" AVRUPA'DA TARTIŞILIYOR

Av. RASİM ÖZ

Terörle Mücadele Yasası'nın yürürlüğe girişinden sonra ilk kez bir Avrupa ülkesinde İSVEÇ'te 23-25 Mayıs 1991 tarihleri arasında çeşitli kademelerde tartışması yapıldı. İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonunun davetlisi olarak İstanbul Barosundan Rasim ÖZ, İzmir Barosundan Av.Güney DİNÇ, Ankara Barosundan Berrin ERGEN'in katılımı ile Stocholm'da konferanslar düzenlendi.

Bu konferaslarda sözkonusu yasanın, TCK.140, 141,142,143,163. maddelerinin kaldırılması, adaletsiz de olsa diğer siyasi suçların cezalarının farklı oranlarda indirilmesi ve Kürt halkının anadilinin kısmen de olsa serbest bırakılması tarafımızdan olumlu değerlendirilmiştir.

Buna karşın, *düşünce* suçlarının yeniden bu yasa ile *terör suçu* kapsamına alınması; *Terör* kavramının tümü ile belirsizleştirilmesi; Terör eylemi için *cebir* ve silahla yetinmeyip, *keyfi* değerlendirme ve yorumlara açık bırakılması; cezaların indirimindeki adaletsizlik ve *eşitsizliği* getirmesi; gizli örgüt üyesi olmayanların dahi terörist sayılarak cezalandırılması, cezaların tavan miktarından verilmesi, ayrıca iki katına kadar artırılması; cezaların infazında *hükümlüler* arasında ayırım yapılması, İşkence yapacak olanları güvenceye alırken, muhbirleri mükafatlandırması; *DİSK'in malvarlığının* yasa adı altında *gasp'ının* amaçlanması, gibi tümü ile antidemokratik, 12 Eylül Anayasasına dahi aykırı hükümleri tanıtılmış ve değerlendirilmiştir.

Konferanslara çoğunlukla politik göçmenler katılmış, onların sorularına, kaygı ve kuşkularına yanıtlar verilmiştir. Sorular genellikle, Türkiye'ye bir sorunla karşılaşmadan girip giremiyecekleri; işkence ve baskıya uğrayıp uğramayacakları; girebilenlerin gerektiğinde ülke dışına çıkıp çıkamıyacakları; 32 yaşını aşmış olanların bedelli askerlik hizmetinden yararlanıp yararlanamıyacakları gibi konuları kapsamaktaydı.

"Devlet Terörü Yasası" ve DİSK'in malvarlığının gaspı ile ilgili değerlendirmelerimiz, İsveç Radyo ve TV'sinden de yayınlanarak, bu konulardaki bilgilendirmelerin genişletilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca İSVEÇ Parlamentosu ve Barolar Birliği gibi kurum, kuruluş ve kişilerle de yapılan görüşmelerden edindiğim izlenim; Avrupa resmi makam ve kuruluşlarının 3713 sayılı yasanın TCK'nun 141,142,163. maddelerinin kaldırılması ve Türkiye'de *Komünist* adı ile bir partinin varlığını sürdürmesi, Türkiye'ye demokrasinin geldiğinin göstergesi ve bunun şimdilik yeterli olduğu biçiminde yanlış bir kanıya varmış oldukları yolundadır.Bu nedenle de tüm politik göçmenlerin ülkelerine dönmeleri istenmekte ve bu yolda yeni sınırlamalar getirilmektedir.

Oysa, her ne kadar TCK'nun 141, 142, 163. maddeleri kaldırılmışsa da bunların kaldırılması yalnızca, 8.4.1991 tarihinden önceki suçlamalar ve hükümler yönünden bir genel af niteliği taşımakta, ancak bu tarihten sonraki dönem için bu dahi bir güvence taşımamaktadır.

Şimdi ülke içinde ve dışındaki tüm demokrasi güçlerinin ortak hedefi, tıpkı Türkiye' de demokrasinin önündeki duvar olan TCK'nun 141, 142 gibi yıpranmış hükümlerin yıkılmasında olduğu gibi, demokrasinin önüne 3713 sayılı Devlet Terörü Yasası ile örülen kalelerin de yıkılması olmalıdır.

---

tirmektedir. Bunun ise ne kadar zaman alacağını kestirmek mümkün değildir. Bizdeki siyasi polisin tavrının, 12 Eylül hukuku içersinde vatandaşlıktan çıkarılanlara bakışının ne ölçüde aşılıp aşılamadığını bu süreçte pratik gösterecektir.

İkincisi; prosedür böyle işler ve Türk vatandaşlığına kabul edilme kararı verilirse kişinin geçmişteki kazanılmış hakları ne olacaktır? Örneğin emeklilik hakkı gelmiş ise, geçmişteki kurumlara ödediği prim ve kıdemler dikkate alınarak emeklilik işlemleri yaptırılabilecek mi? Vatandaşlık hakkı elinden alındıktan sonra el konulan taşınır taşınmaz mal varlıkları kendisine iade edilecek mi?

Bu işin en kestirme yolu, yeni karmaşalara yol açmayacak biçimde 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Yasasına M.G.K'ca eklenen 225 (g) maddesinin sonuçları ile birlikte ortadan kaldırılmasıdır. Bu görev parlementoya düşer. Böylece bu alanda gasp edilmiş hakların iadesi de sağlanmış olur.

İkinci bir husus Bakanlar Kuruludur. Vatandaşlıkların yitirilmesi Bakanlar Kurulu kararları ile olduğu için yine aynı kurul geçmiş uygulamalarını yeni bir kararla düzeltebilir. Elbette yukarıda değindiğim, kişinin geçmişteki kazanılmış hakları korunarak bu uygulamanın yapılmasıdır.

Bir diğer husus, Türk Vatandaşlığı elinden alınanların birçoğu için gerekçe, 12 Eylül yönetimlerinin ve Sıkıyönetim savcılarının teslim ol, çağrılarına uymadıkları; yurt dışında, Türkiye'nin itibarını zedeledikleri, savı idi. Örneğin kişi hakkındaki soruşturmalar, kovuşturmalar Türk Ceza Yasasının 140, 141 ve 142. maddelerinden ise ve bu maddelere atfen suçlanmalarından dolayı teslim ol çağrısı yapılıp da teslim olmadığı için Türk Vatandaşlığı kaybettirilmiş ve şimdi yasanın ilgili her üç maddesi de yani 140, 141, ve 142. maddeler yürürlükten kalktığına göre bu durumda olanların vatandaşlık haklarının iadesi otomatikman sağlanmış olmaz mı?

Vatandaşlıktan çıkarılanlar için şimdi önlerinde yeniden vatandaşlık haklarına kavuşmada nasıl bir hukuksal yol izienileceği sorusu vardır. Bu durumda olanlar hukukçularla birlikte nasıl bir yol izlenileceği sorununu irdeliyorlar.

RÖPORTAJ
REHA İSVAN

BU YASA ANCAK TERÖRÜ TEŞVİK EDEBİLİR.

S. *Sayın Reha İsvan,Teröre Karşı Mücadele Yasası , geçici maddeleriyle şartlı salıvermede bir çifte standart getirdi, bildiğiniz gibi. Sağ eylemciler salıverildi, sol eylemciler ise içerde kaldılar. Cezaevinde yatmış bir insan olarak öncelikle yasanın bu çifte standartlı yanını değerlendirebilir misiniz?*

R.İ. Elimden geldiği kadar; fakat ben ancak genel şeyler söyleyebilirim, çünkü ne hukukçuyum, ne de böyle konularda bir uzman. Ama şuna inanıyorum ki, belli amaçlara yönelik, belli sonuçlar elde etmek için biçimlenmiş adalet olmaz. Elbette adalet de bir amaca yöneliktir, ama bu sadece haklıyı haksızı ayırdetmek amacıdır. Yasalar ve suç kavramı da sana, bana, ona göre olmaz. Tüm insanlık açısından yararlı ve zararlı olanı saptar. Suç, insanların birey ve toplum olarak özgürlüğüne, bağımsızlığına, refahına, huzuruna bir saldırıdır, bir tehdit oluşturan eylemdir. Daha genişleterek bakarsak barışa yönelik her saldırı suçtur bence. Karşıtların hakkını da güvence altına almaktır hukuk. Sözünü ettiğimiz yasa, bir yasa nasıl yapılırsa hukuk dışı olur, sorusuna somut bir yanıt oluşturuyor. "Benim gördüğüm, düşündüğüm, öngördüğüm doğrudur; yanlış olanı ezerim", düşüncesinden yola çıkarak adalet dağıtmak olanaksızdır ve bu yasa bu olanaksızlığın somut bir örneğidir. Şunları, şunları tepelerim; şunları kurtarırım anlayışıyla, "karşıtlarıma ölüm" sloganıyla adalet dağıtılacağını zannetmiyorum. Yasa bunu yapmaya çalışıyor. Adalete siyaset karıştırılmamalı oysa. Günümüzde sözü geçen yasada somutlaşan hukuka tecavüz durumu son derece yaygın maalesef. Bu yasa somut bir örnek, ama bu tüm adalet ve hukuk sistemimizde böyle uygulanıyor.

Zaten bu yasadan amaçlanan adalet değil. Hukuk kuralları günümüz egemenlerinin umurunda bile değil. Gündemlerine de hiç gelmemiş. Onun için iyi ki "Af Yasası" denmedi bu yasaya. Kim kimi af edecek! Bu yasayı çıkaranları Allahın afetmeyeceğinden hiç kuşkum yok da, halkımız da onları affetmeyeceğini çok yakında umuyorum ki gösterecektir. Atıfet dağıtır pozlarda göstermelik salıvermelerle diken üstündeki toplumumuzun yatışabileceğine, insanlarımızın huzura kavuşabileceklerine, gerçek bir barış ortamı yaratılabileceğine inanmıyorum.

Şair, "kanun diye, kanun diye kanun tepelendi, "demiş. Bu terör yasası da ancak terörü teşvik edebilir. Belli amaçlarla salıverdiklerinden de işlerine gelmeyenleri sorgusuz sualsiz, bu kez yargılamadan içeri alıvermenin de şartlarını içine koymuş bu yasa. En tehlikelisi de bu. İçerdekiler belki Anayasa Mahkemesi kararıyla çıkabilirler, ama dışarı çıktıktan sonra da çıkmış gibi olmuyorsunuz. İçerde belkide daha güvencedesiniz. "Biz seni akıllanır diye çıkardık, sen akıllanmamışsın, gel bakalım," deyiverebilirler. Bunu kolaylıkla yapabilecekler. Bunun için düşünülmüş, taşınılmış gerekli her şey bu yasaya konmuş.

S. *Bir de bu yasanın işkenceciyi cesaretlendirdiği bölümü var. 15. madde.*

R.İ. Bu korkunç bir şey. İşkencecinin görünmemesi, tanınmaması için onu devlet eliyle gizliyorsunuz. Bu işkenceye göz yummaktan öte bir şey. Sahip çıkıyorsunuz. Bağrınıza basıyorsunuz. Hani işkence bireysel olaylardı? Bizde işkence yoktur, falan diyorduk? Bu yasa gösteriyor ki, işkence devlet eliyle yapılıyor.

S. *Bu yasayı hukuk açısından falan değil, bir de insani boyutuyla ele aldığımız zaman neler söyleyebilirsiniz?*

R.İ. Bütün bunları konuştuktan sonra, doğrusu ben insani yönünü kaybediyorum. Bakın şöyle bir durumumuz vardı bizim. Barış Derneği davasından yargılanan arkadaşların bir çoğuna isnad edilen suçlar bir çok değişik maddelere paylaştırıldı; o zamanın yargısı da öyle icap ediyordu anlaşılan. Bir Mahmut Bey'le ben kaldık 141, 142'den hüküm giyen. Bizim mürafaa hakkımız doğdu. Murafaa savunmalarımızı yaptık. Mahmut Bey iki ay önce, ben de Ocak ayının 22'sinde. Mahkeme Nisan'ın 30'unda karara kaldı. Bu arada bu yasa konusu çıktı ortaya. Ben doğrusu kahroldum. Yasanın insani yanı falan diyorsunuz. Elbette üç kişi yararlansa çıksa sevinir insan. Ama ben kendi açımdan dehşete kapıldım. Çünkü "ne yapalım, aslında bunlar suç işlemişlerdi ama, bu yasa çıktığı için biz de bunlara atıffette bulunduk," demişler gibi olacaktı. Kendim de sözkonusu olduğum halde, insani açıdan öylesine tutmadım ki bu yasayı, ödüm koptu içine gireceğim diye! Neyse beraat ettik. Diğer arkadaşlarınki ise düşmüş. Ama tabii çıkanlara da sevinmemek mümkün değil, hatta o kayırılanlara bile sevinilir. O kadar insanlık dışı ki hapishane!

S. *Teşekkürler.*

DEMOKRASİ BİLİNCİ BU HÜKÜMLERİN UYGULANMASINA İZİN VERMEYECEKTİR

KEMAL ANADOL

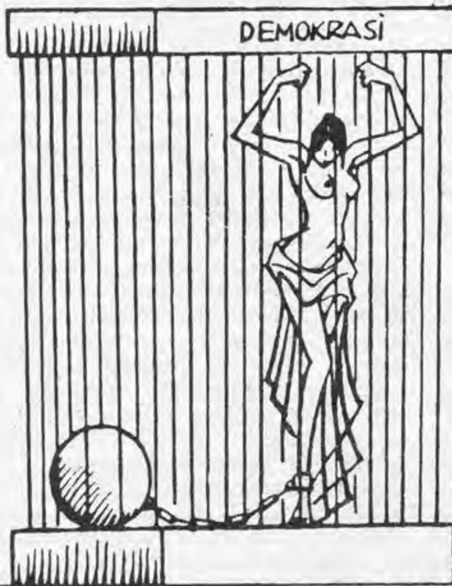
SBP İZMİR MİLLETVEKİLİ

141-142 ve 163. maddelerin kalkması olumlu bir gelişmedir. Türkiye'de bu maddelere karşı yıllardır sürdürülen savaşım sonucunu vermiştir. Ancak, bu maddeler kalktıktan sonra çıkartılan Anti-terör yasasının maddeleri antidemokratik, çağ dışı, kişi özgürlüklerini; basın özgürlüğünü, toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüklerini ağır biçimde çiğneyen yeni hükümler getirmiştir. Ancak, dünyadaki gelişmeler Türkiye'deki demokratikleşme süreci, toplumdaki demokrasi bilinci bu hükümlerin uygulanmasına izin vermeyecektir. Yasanın çıkması sırasında SBP'li Milletvekilleri olarak büyük mücadele verdik. Şimdi de yürürlükteki maddelere karşı mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu yasaya ilave edilen geçici maddelerle uygulanan şartlı salıvermeye gelince toplumda barış sağlama yerine, çelişkileri arttıran ve eşitsizlikler getiren bu hükümler karşısında büyük kavga verdik. Balgatta, Piyangotepede kahve tarayanlar, Bahçelievlerde 7 TİP'liyi katledenler dışarı çıkarken 125 ve 146.maddelerden hüküm giyenler cezaevlerinde bırakıldılar. Bu büyük haksızlığa ve hiç bir zaman onaylanmıyacak çelişkiye karşı toplumun sesini parlementoya yansıttık ve her madde üzerinde görüşlerimizi açıkladık. Anayasa Mahkemesinin bu haksızlıkları gidereceğine ve yasanın anılan maddelerini iptal edeceğine inanıyorum.

SÖZ ÇİZGİNİN — Turhan Selçuk

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI RAPORUNDA "YARI ÖZGÜR ÜLKELER" GRUBUNDAN "EN AZ ÖZGÜR ÜLKELER" GRUBUNA DÜŞÜRÜLDÜ.

(HABERLERDEN)

DEMOKRASİYİ KORUMA...

MİLLİYET, 24 MAYIS 1991

RÖPORTAJ

ÇAĞDAŞ GAZETECİLER DERNEĞİ
İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI
KORAY DÜZGÖREN

BU YASAYA DİRENMEK BASININ GÖREVİ

S. *Sayın Düzgören, Terörle Mücade Yasasını bir gazeteci ve basın kuruluşu yöneticisi olarak nasıl yorumluyorsunuz?*

K.D. Teröre karşı olmak başka bir şey. Tabii ki, kişisel olarak teröre karşıyım. Ancak, terör kavramının alabildiğine yoruma açık bir şekilde genişletilmesine de karşıyım. Bizim açımızdan, yani basınla ilgili hükümleri açısından son derece ağır.

Terör yasasını genel olarak şöyle değerlendiriyorum: olumlu bir takım yanları var. Şartlı tahliye adı altında olsa da, belli adaletsizlikleri içerse de, cezaevindeki insanların özgürlüklerine kavuşmuş olmaları sevindiricidir. Bu olumlu yanlarına rağmen her yana çekilebilecek, her şekilde yorumlanabilecek hükümleriyle faydadan çok zarar getirecek bir yasa oldu. İnsanlar tahliyelerine sevinemediler.Basınla ilgili hükümlerine gelince, zaten 1980'den bu yana her sıkışıldığı zamanda basınla ilgili ceza hükümleri ağırlaştırıldı. En son bu yasa da bildiğiniz gibi çok ağır cezalar getiriyor. Terörün tanımına netlik getirilmediği için bu yasanın yorumlanması da siyasal iktidarı ya da devleti ne ölçüde rahatsız ettiğine bağlı olarak uygulanacaktır. Bu uygulamanın daha çok dergilere yönelik olacağını zannediyorum. Sol dergilere ya da belli siyasal görüşlerin dergilerine uygulanacaktır. Gazeteler bu yasanın çıkışından itibaren belli, terör örgütü olarak bilinen örgütlerin adlarını kullanmamaya başladılar bile.

S. *Bir de yasada işkenceyi ve işkenceciyi koruyan bir madde var.*

K.D. İşkenceyi kurumlaştıran bir madde bence. "İşkence kurumlaşmamıştır, bir takım bireysel olaylardan ibarettir" savı tamamen çürümüş, ölmüştür. İşkencenin kurumsal bir yapıya oturtulması için çok önemli gerekçelerdir, işkencecinin korunması için. Tam tersine işkencecinin teşhir edilmesinden yanayım ben. İşkence suçunun bir insanlık suçu olarak sonuna kadar üzerine gidilmesi ve ne pahasına olursa olsun hesap sorulmasından yanayım ki, işkence gerek kurumsal olarak, gerekse bireysel olarak toplum hayatından tamamen çıksın.

S. *Diyelim ki, bir gösteri yürüyüşünde bir işkenceci, ki kendisi korunuyor, tutuklanamıyor, kazara birini tartaklıyor, dövüyor. Basından bir muhabir bu olayı görüntüledi. Ama bunu gazetesinde basamıyor. Basarsa, bildiğiniz gibi bir önceki ayın toplam tirajı üstünden %90'ı kadar ceza verecek. Basın açısından böyle bir yanı da var.*

K.D. Benzeri hükümler Muzır Yasasında da vardı. Çok komik cezalar verildi, çok büyük cezalar verildi. Ama ben şuna inanıyorum: Gerçekçi olmayan yasa hükümleri toplumda uzun süre yer edemezler. Muzır Yasası'nın ne kadar saçma sapan bir yasa olduğunu herkes kavramış durumda. Önce uygulamada gevşeme başladı, sonra da sanıyorum prosedür değişti. Bu yasaya karşı direnmek başta basının görevi. Gazetelerin, dergilerin, tüm basında çalışanların görevi. Ne kadar üstüne gidilirse o kadar kısa zamanda geriletmek mümkün olacaktır. Bunu yaparken de, uygulamada bu yasanın gerçeklerle, insan haklarıyla ne kadar bağdaşmadığını ortaya koyabilirsek, biz gazeteciler olarak, sanıyorum belli bir mücadele yolunu açmış oluyoruz. Mücadele etmek ve geriletmek gerekiyor.

S. *Bir sorum daha var. Ankara'da Devrimci Yol, İstanbul'da Partizan davalarının görüldüğü Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri , Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. Geçtiğimiz günlerde de SHP aynı şekilde iptal davası açtı. Özellikle bu geçici maddeleri nasıl yorumluyorsunuz?*

K.D. İnsanın adalet duygularını isyana sevkeden çok açık adaletsizlikler var. Çok ilginç bir ülke Türkiye. Bir takım şeyler açıklanıyor, ama tepki görmüyor. Muhalefetten, kimseden ses çıkmadı. Sanıyorum Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin Anayasa Mahkemesine başvurusu şartlı tahliyedeki adaletsizliği gidermek için. Neresinden bakarsak bakalım bu adaletsizliğin giderilmesi lazım. Toplumdaki adalet ihtiyacının giderilmesi için çıkarıldığı söylenen bu yasanın aslında çok büyük adaletsizliklere, çok büyük sıkıntılara yol açacağını, giderilmesi zor sıkıntılar yaratacağını tahmin ediyorum.

S. *Çifte standart meselesi. Öyle anlaşılıyor ki MHP yanlılarının çıkması, onun devlete karşı işlenmiş suç olarak kabul edilmediğinden. Devlete yönelik suçları ise kapsamdışı bırakıyor. Oysa "devlet baba! " önce kendine yönelik suçları mı, yoksa bir vatandaşa karşı işlenen suçları mı bağışlamalı ?*

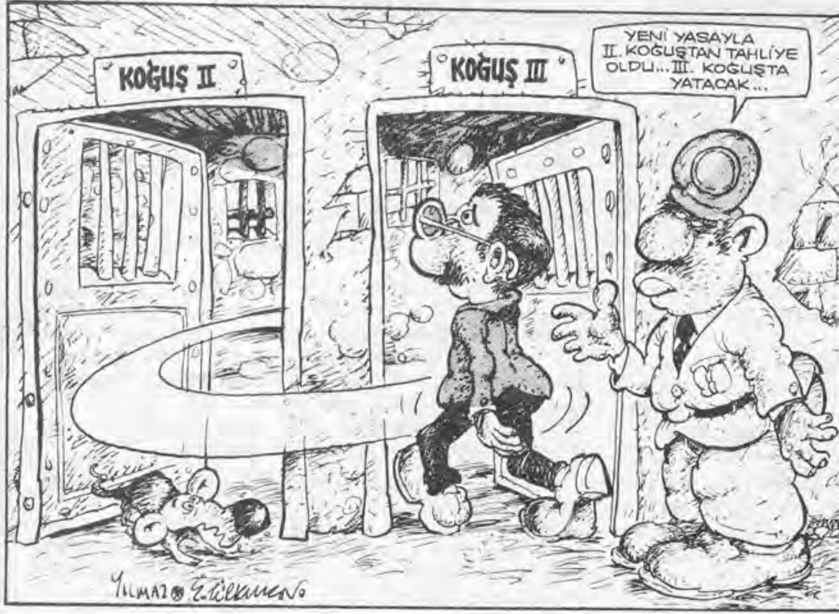
K.D. Daima devlet ön planda tutulmuştur bizde, Osmanlıdan bu yana. Vatandaşı hiçe sayan, onu önemsemeyen bir anlayış. Ayrıca bu "devlete karşı suç" kavramı çok anlamsız. Koskocaman devlet ve onlara karşı suç işleyen bir takım insanlar. Ne yazık ki, bu devam edip gidiyor. Oysa tam tersine çevirilmesi gerekiyor. Yani asıl olan bireyi devlete karşı korumaktır. İşte o zaman Türkiye'de demokrasi olur.

S. *Yasaya bir de mizahi açıdan baksak?*

K.D. Aslında baştan aşağı mizah. İki kişinin örgüt oluşturmasından tutun da bir mitingde Kürtçe konuşmaya kadar her şey suça giriyor. Kara mizahla dolu. Eyleme gitmekte olan iki teröristle bir arabaya binmiş olsanız ve tesadüfen onlar yakalansalar, terörist olmadığınızı ispat etmeniz lazım. Halbuki aksine onlar terörist olduğunuzu ispatlamak zorundalar . Böyle garip şeyler. Bu konudaki en vahim hata Devlet Güvenlik Mahkemeleridir. Sıkıyönetim Mahkemelerinin, askerlerin sivilleri yargılaması hiçbir şekilde kabul edilemez. Türkiye'de sıkıyönetim kalktıktan sonra da askeri mahkemeler görevde. Sivilleri yargılamaya devam ediyor.

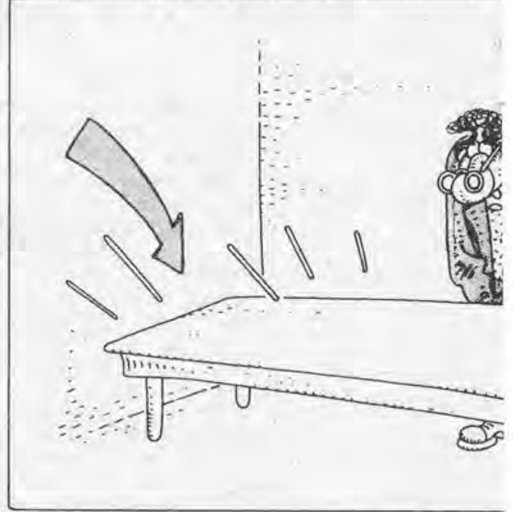
S. *Çok teşekkür ediyoruz Koray bey.*

• Aslanım Özal ! Hiçkimsenin kaldıramadığı 141-142'yi kaldırdı !... Terörle Mücadele Yasası ile düşünce suçlularını beş kat daha ağır cezalandıracak ama olsun, kaldırdı ya. Basınımız ona bakar...

KİTAP TERÖRÜNÜN SONUCU

12 Eylül'ün estirdiği terörün en insafsız ola da masanın üstü bomboş olan, utanç l

İşte ANAP'ın "Genel Af"ı..."Şartlı Tahliye"den cezaevlerinde 43.000 kişiden, yalnızca 20.000'i yararlandı.

141 - 142 KALD

A Bu şahıs yeni yasayla birlikte 141-142 sınırlaması olmadan düşüncesini serbestçe ifade ediyor...

B arkad yapıp sasın

TERÖRLE MÜCADELE YASASI UYGULAMADA

Yasanın basınla ilgili ağır cezalar içeren maddeleri her zamanki gibi önce sosyalist basın üzerinde uygulanmaya başladı. Savcılar, hakkında dava açılan dergi yetkililerine "pratik" bir öneride bulunuyor: "parayı hazırlayın".

Terör öylesine hayatımıza girmiştir ki, hayatımız bir terör şeridi gibi gözümüzün önünden geçer. Hayatın her alanında devlet kökenli terör ile artık bastırılmış, sindirilmiş, yüreği korku ile doldurulmuşuzdur. Hala münferit sindirilmeyenler mi var? Onlara da Terörle Mücadele Kanunu var.

...TERÖR

...nı, kitaplar üzerineydi. Aşağı-...inde bir genci görüyoruz...

...RILDI ?!...

Yine aynı şahıs yukarda terör suçu işlemektedir. 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis cezasına çarptırılması gerekir... Çünkü ...ki uçak, bu şahsın propaganda ...konuşma, toplantı ve gösteri ya-...hlal etmesine neden olmaktadır

• Terörle Mücadele Yasası "terör" suçundan yatanların (devrimci tutuklular) açık görüşe çıkmasına izin vermiyor.

Terörün Kutsal Günü 12 EYLÜL TERÖR BAYRAMI TATİL OLSUN!...

• Kahramanmaraş, Çorum, Balgat katliamlarını işleyen sağ tutukluların serbest bırakılmasına rağmen sol örgüt üyeleri hala tutuklu?...

RÖPORTAJ
PROF. ÇETİN ÖZEK

ANTİ-TERÖR YASASI BİR KARA MİZAHTIR

Soru- Anti-Terör yasasının 1 ve 2. maddelerini hukuk tekniği açısından kısaca açıklar mısınız?

Prof. Çetin Özek: Hukuk tekniği açısından açıklanacak yanı, saçmalığı... Çünkü dünyada terörün tanımı uluslararası belgelerde dahi yoktur. Yani bu ülkeler arasında terörü tanımlamak bakımından uzlaşmazlıklar vardır. Uluslararası açıdan bunun önemi, terör eylemi olup olmaması,suçluların iadesi bakımından önem taşır, biliyorsunuz? Siyasi suçlular iade edilmez, ama terör niteliğinde ise , bu suçlu iade edilir. Bizdeki gibi bir tanım hiçbir kanunda yoktur. Bazı kanunlar, örneğin; İtalyan Ceza Kanununda terör için örgütlenme suçu diye bir suç ihdas edildi, kuruldu. Fakat orada terör için örgütlenme, cebren anayasal düzeni ve demokratik yapıyı değiştirmek olarak tanımlandı. Bizdeki ise ne olduğu belli olmayan bir tanımdır. Bu suçta kanunilik prensibine de aykırıdır. Çünkü 6. ve 7. maddelerde, bilhassa 7. maddede, 1. maddedeki tanıma atıf yapılarak, bu amaçlara yönelik, 2 kişinin aynı fikir etrafında birleşmesiyle terör örgütü oluşacağı belirtilmektedir ve cezası saptanmaktadır. 1. maddede de terör tanımı yoktur. Terör olabilecek hareketler vardır, onlar da çok geniş söylenmiştir. Devletin ülkesiyle, milletiyle bölünmezliği, devletin nüfuzunu kırmak bütünlüğünü bozmak, Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, gibi kavramlar. Halbuki; suçta kanunilik kuralı gereği, bu amaçların ne anlama geldiğinin açıklanması lazım. Yani Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek ne demektir, onun tanımlanmış olması lazım. Şimdi herhangi bir hareket, bu durumlarda Cumhuriyetin tehlikeye düşürcü bir hareket olarak tanımlanabilir. Bunlar boş kalıplardır, istediğiniz eylemi sokarsınız. Hele, özellikle Devlet otoritesini zaafa uğratmak, yıkmak, veya ele geçirmek... Devlet otoritesi, şu trafiğin idaresi dahil devlet otoritesidir. Vergi almak devlet otoritesidir. Zorla vergi vermeyeceğim dediğiniz vakit ne olur? Terör olur. Şimdi, teknik açıdan bu tamamiyle, kişi hak ve özgürlüklerine ve güvenliğine tehlike oluşturucu bir tanımdır.

Ben zaten, 141-142 ve 163. maddeler kalkmadı, tam tersine genişledi, dememin nedeni de bu. Eskiden, 141. madde de böyleydi; "bir sosyal sınıfın, diğer sosyal sınıflar üzerinde hakimiyeti." Halbuki şimdi böyle geniş, içeriği belli olmayan bir takım kuramlar sıralanmış. Herhangi bir eylem hükümet nüfuzunu, devlet otoritesini zaafa uğratıcı bir eylem olarak görülürse; bu eylemi yapmak hususunda iki kişinin görüş birliğine varması cemiyeti oluşturuyor. Ne oluyor? O zaman 141. maddeden daha geniş oluyor. Bunların propagandasını yapmak, yine örgüt propagandası oluyor. O da; 142. maddeden ya da, 163. maddeden daha geniş oluyor. Yani,bu teknik bakımdan bir takım kavramları sıralamış, kavramları tanımlamamış, içeriğinin ne olduğunu belirtmemiş, ama herhangi bir eylemin devlet otoritesini zaafa uğratacak nitelikte varsayılması, bu konuda birleşilmesi, bu eylem konusunda propaganda yapılması suç sayılmış. Hele basın yoluyla da olursa, gazete sahibine sorumluluk yükleniyor. Bunlar o kadar tehlikeli şeyler ki; bu tehlike özellikle 3 ve 4. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde daha çok ortaya çıkıyor. Çünkü kanunun 3 ve 4. maddesinde devlete karşı işlenilen bir takım suçlar sayılmış. Bu suçların işlenmesi için silahlı çeteye yardım, meydanlarda beyanname dağıtarak, nutuk atarak propaganda yapmak, vs. suçları mutlaka terör suçu sayılmış.

Bunlar ceza kanunundaki maddeler. Örgüt ve propaganda suçunda diyor ki, 3 ve 4. maddelerdeki sayılan suçlar saklı kalmak üzere... Yani şu 1. maddedeki terör sayılan eylemler, kanunun 3 ve 4. maddesinde sıralanan, ceza kanununda yer alan suçların dışında bir eylem olacak. Onları hariç tutuyor. O eylem nedir, belli değil. *Örneğin,125. madde var. Devletin toprak bütünlüğünün bölünmesine yönelik suç, eylem suçu yani. Bu amaçla kurulan 125. madde, yasadaki 3. madde, bu amaçla silahlı çete kurarsanız 168, böyle bir silahlı çeteye yardım ederseniz 171, böyle bir fikrin meydanlarda propagandasını yaparsanız 172. madde. Böyle bir eyleme tahrik edici beyanmame yazarsanız 155. madde.* Şimdi, bunlar şiddete dayanan suç teşkil ettiği için terör suçu. O zaman 7. maddedeki örgüt bakımından 1. maddeye yapılan atıftaki, ülkesi milletiyle bölünmez bütünlüğü ne oluyor? Yani, 7. madde diyor ki; 2 ve 4. maddenin dışında kalan 1. maddede belirtilen amaçlara yönelik birleşme örgüttür. Bunun propagandası da, propaganda suçudur.

Şimdi toprak bütünlüğüne ilişkin 125. madde vs. 7'nin kapsamı dışında olduğuna göre 1'deki ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlük ne anlama geliyor? Aynı şey Anayasayı ihlal, Cumhuriyetin niteliklerini değiştirmiş, Anaya-

sada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmiş. *Buna yönelik eylem yaparsanız 146. madde olur zaten. Silahlı çete olmuşturursanız 168, meydanlarda nutuk atarsanız 172. madde . Böyle bir örgüte üye olursanız 175, beyanname yazarsanız 155,* Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini değişitirmeye yönelik eylem, işte bu aslında, 141-142 ve 163. maddelerin kalkmadığını, tam tersine keyfi bir şekilde, takdire kalmış bir şekilde bunların kapsamının genişletildiğini gösterir. Çünkü soyut kavramlardır.

Zaten bu da 1982 Anayasası'na bile aykırı. Çünkü suçta kanunilik kuralına aykırı. Bunda bir suç olması için, böyle bunların sıralanması değil, suç olarak bunların tanımlanması gerekir. O tanımlamıyor, amaçları gösteriyor. Öyle bir amaç ki, ayrıca Ceza Kanunu suç olarak sayılanlar da değil, onun dışında kalanlar. Kanun tekniği bakımından değil de, siyasal iktidarın tutum tekniği bakımından. Esasında çok daha geniş, çok daha kaypak, istenilen eylemi cezalandırmaya yönelik bir siyasal teknik uygulanmıştır. Başarılı ! bir teknik de uygulamışlar, infaz kanunuyla birlikte almışlar. Başarılı derken, aldatmacada başarılı demek istiyorum. Bütün gazetelere bakın o sırada, hiçbirisi terörü yazmadı. Cezaevlerini yazdı. Onu küçümsemiyorum ben, insanı ilgilendiren bir konu. Kaldı ki o da çok yanlış yapıldı. Kimse karşı çıkmasın , diye beraber çıkardılar.

Esasında çok daha geniş, çok daha kaypak, istenilen eylemi cezalandırmaya yönelik bir siyasal teknik uygulanmıştır. Başarılı! bir teknik de uygulamışlar, infaz kanunuyla birlikte almışlar. Başarılı derken, aldatmacada başarılı demek istiyorum.

- Yasanın 20. maddesindeki işkenceyi koruma tedbirleri başlığında yer alan hükümlerin işkenceyi özendirdiği, koruduğu yolunda kamuoyunda yaygın bir düşünce var. Yani, işkenceciler korunuyor diye. Bu kişilerin tutuklanmayacağı, tutuksuz yargılanacağı hükme bağlanıyor. İsterseniz biraz da bunun hakkında konuşalım.

ÖZEK: Tutuksuz yargılama zorunluluğu, Anayasaya aykırı. Tutuklamadan yana bir hukukçu değilim. Genelinde Türkiye'de tutuklamanın suistimal edildiği, fiili cezaya dönüştüğünü de savunurum. Ama, nasıl tutuklama mecburiyeti Anayasaya aykırıysa, tutuklamama mecburuyeti de Anayasaya aykırı. Çünkü, Anayasanın 19. maddesinde şu şu sebeplerle yargıç kararıyla tutuklanabilir denir. Burda halbuki yargıç suçun türü ne olursa olsun, gerekli gördüğünde sanığın tutuklanmasına karar verme hakkına, otoritesine sahiptir. Şimdi bu suçlarda tutuklama sebepleri bulunsa dahi tutuklayamayacaksınız. Tutuklama nedir? Tutuklama bir koruma tedbiridir. Nedir koruma tedbiri? Bir infazı korumadır, sanık kaçacak durumdadır meskeni belli değildir vs... Yahut da delilleri korumadır. Yani şahitleri yalancı şahitliğe zorlamasın diye, deliller daha toplanmamışsa yazılı delilleri ortadan kaldırmasın veyahut diğer delilleri silmesin diye. Tutuklama koruma tedbiri olarak kabul edilebilinir. Şimdi burda polis veyahut istihbarat şefi veyahut görevlendirilmiş devlet memuru da olması şart değil, yani kolluk kuvvetleri, köy bekçileri falan onları da içine almak için. Şimdi bunlar hakkında tutuklamama zorunluluğu o yargıcın takdir yetkisini ortadan kaldırdığı için Anayasaya aykırıdır , bunlara tutuklanmayacaksın dediğin vakit, delilleri yoketmek imkanına sahip olacaklarından, sen istediğini yap, tutuklanmayacaksın. Yani, delilleri yok et. Adam öldür, göm. Dışarda şahitleri zorla korkut, yalan şahitliğe zorla. Bu bakımdan da devlet terörünü teşvik ediyor. Ayrıca da eşitlik kuralına da aykırıdır. Aynı suçu işleyen; ikisi de adam öldürmüş, ha sokakta Ahmet, Mehmed'i dövmüş, ha bir devlet memuru, bir polis, döverek işkence yapmış. İkisi arasında fark var mı? Suçun ikisi de müessir fiile dönmüş. Hem de öteki devlet adına yaptığı için daha ağır suç olması lazım. Çünkü devleti koruyorum diye hukuka aykırı vasıtalar kullanmak hakkı yoktur. Medeni memleketlerde yani. Şimdi ötekisi dövdü diye tutuklanacak, ağır cezalı oldu diye tutuklanacak. "Bizdeki cezalarda ağır cezalıları hemen tutuklarlar. Neden bilmem?" Öteki adam öldürse, kaçarken pat diye vursa, teröristti diyecek, tutuklanmayacak. Bu da eşitlik kuralına aykırıdır. Hem ceza mahkemeleri hukuku açısından, yargı bağımsızlığı açısından; eşitlik kuralları açısından da Anayasaya aykırıdır. Bir devlet terörle mücadele ediyor diye, kişiye işlediği suçtan dolayı yardımcı olmak hukuk devletiyle bağdaşmaz. Ondan sonra diyor ki; sana avukatını da tutarım, tipini değiştiririm, ailene bakarım, sen ne yaparsan yap, kimliğini değiştiririm... Bir de ismini açıklamak da suç. Açıklayamayacaksınız. Şimdi bu da savunma hakkı bakımından önemli. Çünkü 5. ve 6. maddeye göre kimlik açıklamak suç. Halbuki bazı davalarda zabıt tutanın, o eylemin koğuşturmasını yapanın şahit olarak dinlenmesi lazım. Savunma tarafından talep edilir. Zaptın doğruluğu bakımından, ona öyle sorular sorulur ki, siz kimliğini öğrenemezseniz o işi yapanın, o olaya katılanın, o kimsenin kimliği bildirilmezse, açıklanmazsa, savunma hakkından yoksun kalırsınız. Çünkü o işe karışan kişileri bilirseniz, tanık dinletmek açısından bir takım savunma imkanları doğar. Mesela; tutumunun garezane kötü niyete dayalı olduğunu vs. bilmek önemlidir. Savunma hakkıdır.

Ayrıca avukat sayısını sınırlamak. Avukatıyla konuşurken mutlaka bir cezaevi, tutukevi yetkilisi bulunacak. Bu ne demektir? Bilhassa

hazırlık tahkikatı sırasında siz savcının dosyasını göremiyorsunuz. Son tahkikatta dahi, duruşma sırasında savcının son mutalaada delil ileri sürmek imkanı var. Bilhassa Askeri Mahkemede. Sivil Mahkemeler de yapmazlar, baştan verirler her şeyi, Askeri Mahkemede saklar ama, duruşma ilerler, ilerler savunmalar yapılır, ondan sonra savunmaların gerçek dışılığını göstermek bakımından akladığı delilleri ortaya çıkartır. Yani demek ki iddianın bir iddia sırrı var. Hakkıdır bu da. Ama mahkeme hukukuna göre yargılama kollektif bir faaliyet olduğu için savunma tarafının da aynı haklara sahip olması lazım. Sizin o hakkınız, yani savunma sırrı. Bir de eşitliğe aykırı, aynı suçu işleyen ikisi de aynı örgütten olsun. Biri tutuklu, biri tutuksuz. Tutuksuz olan savunma sırrını koruyabilecek, avukatıyla kimse dinlemeden konuşabilecek. Tutuklu olan konuşamayacak.

-Bu da yine bizim birkaç sorumuzu içerdi. Şimdi Terörle Mücadele Yasası'nın geçici maddesiyle cezaevlerinden insanlar çıkartıldı. Özellikle basın hükümlüleri çıkartıldı. Fakat son günlerde bir tanesi Kurtuluş Dergisi yazı işleri müdürü kürtçülük propagandası yaptığı için, öteki Hedef Dergisi yazı işleri müdürü, iki gazeteci tutuklandı.

ÖZEK:Bazıları 142/3 suç olmaktan çıkmadı diye yorum yapıyor. 8. madde karşısında 142/3 kaldırıldı deniliyor, ama bu yeni yasayla ne farkı var? Ötekinde hiç olmazsa milli duyguları zayıflatmak filan diyordu. O da Kürtçülük propagandası. Türkler çok asildir masildir ama, Kürtler de asildir, dediğiniz vakit buna girersiniz, ötekine pek giremezsiniz.

Bir terör tanımı var, o kadar geni
ki, bir karı-koca anlaşıp TBMM'r
sindirip bir seçilemezsiniz diy
gözlerini yıldırıp, parlamente
sistemi, başkanlık sistemin
çevirirse 146 olur mu'

Çünkü orda milli duyguyu zayıflatmak vardır. Bir örnek verdim dün, herkes güldü. Bir terör tanımı var, o kadar geniş ki, bir karı-koca anlaşıp TBMM'ni sindirip bir daha seçilemezsiniz diye gözlerini yıldırıp, parlamenter sistemi, başkanlık sistemine çevirirse 146 olur mu? Bana göre olur, Anayasayı ihlal, şiddet, eğer terör buysa 146'da cebir-şiddet deniyor. Biz buna hukuka aykırı yöntem deriz.

- Ben bu espiri yanınızı bilmiyordum. Buraya gelirken, hukukçu olarak Anti-Terör yasasına mizah yönünden nasıl bakarsınız? diye aklıma geldi.

ÖZEK: Mizah yanı yok bunun. Kara mizah. Bir arkadaş kanun yapma tekniğini bilmiyorlar, dedi. Kanun yapma tekniğiyle alakası yok dedim. Tam tersine bilerek yapıyorlar, iyi yazamamışlar. Danışsalardı bunları daha ustaca yazacak hocalar, kişiler çıkardı. Onun için böyle komik olmuş. Çok düzgün bir kanun olur da madde sıralaması tekniğe aykırıdır. Onlara alıştık zaten son beş on yıldır. Hele, Anayasamızdan sonra. Kargaşa, tekrarlar. Bunun amacı çok tehlikeli. Basın bakımından. Basın henüz farkında değil. Teknik bakımdan komik olan birşey söyleyeyim mesela. Süreli yayınlarda, bir aylık yayının ortalama trajının yüzde 90'ını, net satış üzerinden para cezası olarak ön görmüş. Diyelim ki, adam çok zengin, birine de küfretmek istiyor. İki yaprak gazete çıkarsa örgüt bildirileri bassa ve bedava da dağıtsa. Bu durumda para kazanmamış oluyor. O zaman diyor ki, en yüksek trajlı gazetenin bir aylık satışının yüzde doksanı... yani üçüncü şahsın fikrinden sorumluluk! Gazeteler zor durumda biliyorsunuz. Onun için de zam yapıyorlar. Gazete sahibi gazetesinin fiyatını artırdığı zaman, cezasını artırmış oluyor. Hani Türkiye'de adettir, kendi okulunu kendin yap, camini kendin yap, hastahaneni kendin yap gibi. Şimdi de kendi cezanı kendin artır. Bu durumda özgür haber olur mu? Neresinden bakarsanız bakın, bunlar sanki şirket idare ediyorlar, devlet değil!

-Sıkıyönetim Mahkemelerinin, SHP'nin Anayasa Mahkemesine başvurusunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

ÖZEK: Yerinde bir davranış. Bilhassa Askeri Mahkemenin ki; öteki siyasi parti, zaten başından karşı olduğunu belirtmişti. Bence Anayasa ya aykırı. Bir yerinden, iki yerinden, üç yerinden değil, her maddesi aykırı. Mahkemenin ki de takdir edilecek bir şey. O infaz bakımından başvurdu. Çok gülünç bir şey, rezalet bir şey!

-Çifte standart var, biraz da bu konudan sözeder misiniz?

ÖZEK: Çifte standart yerleşik bir şekilde var. Sadece geçici maddede yok. Onu unutmayalım, 17. maddede de var çifte standart. 17. maddeyi 647 sayılı kanunun 19. maddesiyle mukayese ederseniz bu kanun kapsamına giren suçlardan mahkum olanlar, ölüm cezası yerine getirilmeyenlerin 36 yılı, ağır hapis cezasına çarptırılanların 30 yılı ve diğerlerinin de 3/4 (mesela 24, 20 yıl için 1/2), basına da pek yansımadı. Bu kanun kapsamındaki suçlardan mahkum olanın şartlı salıverilmesi daha uzun sürelere bağlı. Diğer suçlar daha kısa sürelere bağlı. 647'nin 2. ek fıkrasına göre her 6 güne bir gün düşürür, bunda uygulanmıyor. Bu kalıcı bir sistem şartlı tahliye.

Aynı şey infaz bakımından da var. Şartla salıverilme, fiille işlenilen suçla ilgili değildir. Suçluyla ilgilidir. Cezanın kişiselliği ile ilgilidir. Cezanın infazıyla islah olduğu saptanan kişi şartla salıverilir. Failler aynı olduğu halde siz suça göre ayırım yapıyorsunuz. Suça göre ayırım yaptığınız vakit şartlı salıverilmenin mantığının dışına çıkıyorsunuz. Bu türden suç işleyen kişilerin daha geç ıslah olacağı, diğerlerinin daha çabuk ıslah olacağı gibi varsayıma dayanan bir ayırım yapmış olursunuz. Fiileri nedeniyle eşitlik içinde olan failler arasında ayırım yapılması eşitlik ilkesine aykırıdır.

-Sayın Çetin ÖZEK zamanınızı aldık, size çok teşekkür ediyoruz.

DERLEME

UMUT VE ÖFKE DENİZİNDE KÜÇÜK BİR GEZİ

Kapının dısında birtakım adlar okuyorlardı listeden.
Adını duyan hemen hazırlanıyordu-
Yırtık bir bavul, bir çıkın-kendilerine gerekmeyen
ne varsa, bırakıyorlardı.
Yavaş yavaş, daralıyordu bulundukları yer.
Kalanlar birbirlerine sokuldular. Unutulmuş bir çalar saati,
belli bir sessizlik ve tören havası içinde,
koğuşun üst köşelerinden birine koydular.Ondan sonra,
her akşam, sırayla biri kurdu saati ve sessizce beklediler
ertesi sabah altı on beşte saatin çalmasını, dışarı çıkıp
yüzlerini yıkamak için. Bir gün
gece yarısında çaldı saat. Kalktılar, yıkandılar (ay vardı),
sonra çevresine oturup saatin birer cigara yaktılar.

(Alışkanlıklar da Değişir)Yannis Ritsos

Tahliyelerin politik gündeme yerleştiği, taslağın tartışıldığı günlerde, 14 yıldır yatmakta olan bir müebbetlik dost, yorumsuz, yukarıdaki dizeleri koyuyordu yazdığı mektuba. 24 Mart tarihli mektubunda, "Özgürlük yakın gibi. Karmakarışık duygular egemen bu ara. Syipil'de sorunlarımı görüyorum artık. Neler bekliyor beni? Sevinç, heyecan, tedirginlik, korkular... Özgürlüğü düşleyen, kendini hazır hisseden ben, şimdi çok farklıyım"diyordu.

Bir diğeri, hiçbir ilişkisi olmayan bir cinayetten göz göre göre idama mahkum edilmiş ve şimdi daha dokuz yıl yatması istenen bir sabır abidesi. O günlerde cezaevinde yaşananları şöyle dile getiriyordu:

"İnsan garip bir yaratık. En olmadık zamanlarda, en olmadık durumlarla karşılaşıyor ve hiç umulmayacak bir yanından tutup küçücük bir umudu kocaman bir beklentiye dönüştürebiliyor. Bu sırada yaşananlar insan doğasının karmakarışıklığını o denli açık bir hale getiriyor ki, aynada kendimi seyreder gibi oluyorum... Neye seviniyorum biliyor musun? Bunca yıldan,bunca yılın hapishane dostluğundan, artık birbirimizi anlama konusundaki iyiniyetli yaklaşımımızdan, dayanışma içinde olmak için gösterdiğimiz özenden; birbirimize narin, hemen kırılıveren kristaller gibi davranabilmeyi becerebildiğimizi gördüm... Bunca yılın tek kazancı bu bile olsa, çok güzel!"

" İşin garip yanı, o kadar iyimserliğe kapıldık ki, Anti-Terör Yasası ile bize ne gibi bir kötü gelecek hazırlandığını, ellerimizdeki tüm hakların açıkça gaspedileceğini, her türlü demokratik haklarımızın elimizden alınacağını ve ölümlerimizden sorumlu olacakların dokunulmazlığa kavuşturulacağından emin olduğumuz halde."..." *kaygılarını benzer biçimde sıraladıktan sonra.* "Bir kez daha tarihsel bir hataya düştük. Özal ve ANAP tarafından açıkça oyuna getirilmiş olmanın üzüntüsünü duyuyorum," *diyerek içerde mayalanan öfkenin nasıl kabarmakta olduğunun ilk sinyallerini veriyordu. 8 Nisan 91'de, yani henüz taslak yasallaşmadan. 12 Nisan, sabahın erken saatlerinde ise, TV'nin karşısından bütün gece ayrılmadan Meclisteki görüşmeleri izleyen tutuklu ve hükümlüler, tahliye olabileni olmayanıyla nasıl tuzakla karşı karşıya bulunulduğunu anlamışlardı. Kendilerini nasıl bir "bayram"ın beklediğini biliyorlardı artık:*

"Bugün sözüm ona ramazan bayramının ikinci günü. Artık açık görüş yapmak konusundaki umut kırıntıları da kayboldu. Bugün de aldığımız haberlere göre hiçbir özel tip cezaevlerinde görüşe çıkılmamış. Keyfi bir yorumlu yasadan yararlanmamak ve tahliye olmamak beni elbette üzdü. Ama daha çok, çıkamasam da açık görüşte canlarımla, sevdiklerimle görüşememek üzüntüden kahretti. Bu devletin yasaklarına dayanıyorum da, sizlerin özlemine, sevginizden mahrum kalmaya kesinlikle dayanamıyorum... Sevgi, özlem, acı, neşe, heyecan, efkar hepsi içiçe geçti. Ama bir şey var ki duygularımın yanına yaklaşamıyor: Umutsuzluk!" *Nazilli E Tipi Cezaevinden 450/4 ve 59. maddeden tahliye edilmeyi bekleyen, ama farklı yorumlamalar yüzünden hala cezaevinde olan bir arkadaş böyle yazıyordu dışarıya.*

"Af" "tecil" "şartlı salıverilme" tartışmaları boyunca duygu ve düşüncelerdeki gel-gitleri yakınlara, arkadaşlara yazılan mektuplardan

izleyince yaşananlara "umut işkencesi" adını vermenin ne kadar isabetli olduğu kolayca anlaşılabilirdi.

YİNE YILDIZLARA ŞARKI SÖYLEYECEĞİM

"Ve ben artık toprakta yürüyebilecek, çiçekleri dalında koklayıp, denizi seyredebileceğim... Bütün bu güzelliği bunca sene sonra yaşamak nasıl bir duygu olacak bilmiyorum..." "En çok neyi özledim biliyor musun? Sevgili.... ; bol yıldızlı bir gecede çimlere sırt aşağı yatıp onları doya doya seyretmeyi. Bunun hayalini kurmuştum, en son "tecil" tartışmalarında... Küçükken geceleyin gökyüzünü seyretmeyi çok severdim... Yürürken bile başım yukarılardaydı (çok düştüğümü hatırlıyorum). Çıktığımda yine küçüklüğümdeki gibi yıldızlara şarkı söyleyeceğim."

"Kendimi ne kadar ikna etmeye çalışsam da haksızlık kabullenilecek gibi değil. Yüreğimiz öfke dolu ve bütün arkadaşlarda sinirler olabildiğince gergin... Aslında bizde de hata var, gaflette bulunarak Özal'ın ve hükümetin demeçlerini hiç olmadığı ve yapmadığımız kadar ciddiye aldık."

"Andre Gide'nin bir romanında okuduğumu sandığım bir söz var:' acı büyük doğar, giderek küçülür' diyordu. Onca sevincin, coşkunun arkasından müthiş bir hayal kırıklığı yaşadığımız doğru. Cezaevlerinin duygusal ortamlar olduğu bir gerçek, ama nedense bizler acılarımızı, sevinçlerimizi pek açığa vurmak istemeyiz, tescil olayı tartışılmaya başladıktan bu yana insanların sevinçleri her halinden belli oluyordu. İnsanların kendilerini yaptırmış olmalarında kötü bir yan yok elbette... Bugün durumun biraz daha netleşmesiyle (11 Nisan) birlikte sonradan küçülecek, yerini başka şeylere bırakacak 'acı'yı yaşıyoruz."

"Terör yasasına bağlı olarak çıkan şartlı salıverme çok adeletsiz oldu. 146/1 ve 125 maddeden ceza alanlar ki, içerde yatanların tamamına yakını kapsam dışı kaldı. Terör yasısı ise ancak polis devletinde uygulanabilecek içeriğe sahip. İlk kurbanları bu yasanın, siyasi mahkumlar oldu. Bakanlık, koğuşlarda açık görüş yapılmasını terör yasına dayanarak yasakladı."

"11 yıldır bunca işkence, açlık grevleri yaşamamıza rağmen çok ufak şeylerle mutlu olabildik. Bulunduğumuz ufacık dünyamızı güzelleştirmeye çalıştık boyuna, denize, toprağa, kırlara, insan kalabalığına, sokaklara, çocuklara, sevdiklerimize olan özlemimizi yollanan birkaç satır mektupla, yollanan bir çift çorapla, sevgilinin gülen resmiyle gidermeye çalıştık... Bu ufak şeylerle yetinebiliyorduk. Son iki ay öncesine kadar böyleydik. Tecil yasasının tartışmalarıyla birlikte 11 yılın özlemi birden çöküverdi üzerimize... Voltalar sıklaşmaya başladı. Sohbetler artık dışarıya dairdi, kapıdan ilk çıkışla otobüs yolculuğuna, ilk satın alınacak şeye kadar her şey konuşuluyordu. Başka da konu yoktu artık... 12 Nisan cuma günü yasa kesinleşince hepimizde müthiş hayal kırıklığı, çöküntü oldu. Eşyalarını toplayıp paketleyenlerin yeniden açması o kadar zor oldu ki anlatamam. Yattığımız 11 yılın bütün ağırlığını hissettik. Hala da yaşamımızda bir düzen yoktur ve herkeste Anayasa Mahkemesinin umudu var. Ben ve herkes bu umudu taşıyoruz."

Onlar içerde gündemlerine apansız sokulan tahliyenin şokunu tüm karmaşıklığıyla yaşar, umutla kaygı arasında kolan vurup, coşkuyla hüzün, sevinçle tedirginlik arasında gidip gelirken dışarıdaki yakınları neler yaşıyordu?

"Ama bir gün televizyonda devlet büyüğü 'siyasilere af" dedi. Birden umutlandık. "Acaba?" so-

rusu da olsa umutlanmak istiyorduk. umutlandık. Biz bu yönetimden hiç böyle birşey beklemezken bu iki kelime bizi yerimizden oynattı. Hayal kurmayı unutmuşken, hayal kurmaya başladık. Derken çelişkiler başladı. Hiçbirimiz işimizi gücümüzü yapamaz olmuştuk. Ve bir Cuma karar açıklandı. Herkese on sene. 146-125'e 20 sene. O an düşündüm; Kahramanmaraş katliamını yapanlar çıkacak, aydınları öldürenler çıkacak, ama 12 eylülün tangurtusunda bir soygunu bile doğru dürüst ispatlanamayanlar çıkmayacak... Eğer 12 eylüle neden, içerde kalan 3000 siyasi tutukluysa, diyet istiyorlar demek; diyetse onu fazlasıyla ödedik: Babasız büyüttüğümüz çocuklarımız, cezaevi ve işkencede ölenlerimiz ve 12 seneyi 3 katı ağırlığıyla yatan yakınlarımızla. "(1)

Binlerce tutuklu ve hükümlü yakını yıllardır cezaevi kapılarında itilip kakılarak, saatlerce bekletilerek, aşağılanarak, kahır ve çile dokudular. Ermişlere has bir özevireyle, onurla bugünlerde gelmişlerdi de yine birşey beklemiyorlardı bu iktidardan.

"1992 seçimlerini bekliyordum. O zaman genel af umudum vardı. Ama umutlarla nasıl oynandığını bugün tescilli olarak gördük. Küçük bir gazete haberiyle başladı umut, bir balon gibi şişirildi. Ve bugün dönüşü olmayan bir noktaya gelindi. "(2)

"Toplumun temsilcisi durumundaki insanların bu yasaya evet, diyebilmesi dehşet verici bir olay. Hiçbir insan böyle insanlık dışı bir davranışı onaylayamaz..."(3)

Kararda bu kadar çok etkilenmemiştim. Bu çok daha ağır. Çok daha insanlık dışı bir uygulamadır. Birçok yaşlı insanın umutlarıyla oynandı. Yaşlıyar yaşlılıktan değil, umutlarıyla oynanmasından bir kat daha yaşlandılar...(4)

Ya çocuklar,... babasız büyüyen cocuklar neler hissettiler, neler yaşadılar?

"...Babamı hep cezaevinde gördüm. Şeker bayramından önce herkesin, herkesin çıkacağını söylediler, televizyonda amcalar. Ama başkalarını bırakmışlar, babamı bırakmadılar. Babam gibileri bırakmamışlar... Niye öyle yapıyorlar?Neden ayrım yapıyorlar? Cezaevinden herkesi bırakacaklarını söylüyorlardı, ama yalan söylediler.

Cezaevinin sahiplerine lütfen söyleyin herkesi cezaevinden bıraksınlar. Kurban bayramında babamla birlikte olayım. Babamı çok seviyorum."(5)

"Taraf tuttular babacağım, yoksa siz de faşistler gibi dışarı çıkardınız. Ne kadar isterdim yanında olmayı, ama Turgut bey koyarmı ki! Ne kadar haksız bir uygulama!"(6)

"Arkadaşlarımın bana, 'Baban çıkacak mı?' sorularına verecek yanıt bulamıyordum. Çünkü kafam soru işaretleriyle doluydu. Annem ise bir gün 'çıkabilir'(dikkatinizi çekerim, ÇIKAR değil) sözleri, bir başka gün ise 'pek umut yok' demesi kafamı daha da karıştırdı. Kısacası kimse bana kesin bir cevap vermiyordu. Sonra düşündüm: Eğer benim kafam bu kadar karışıksa tutukluların kafası nasıl olabilirdi? Duyuyorum, bavulunu toplayanlar, çıkamayan arkadaşları için üzülenler bile var. Bence insanların duygularıyla oynuyorlar" diyordu Gökçe Sezer, "91'deki Terör Yasasının Üzerimdeki Etkileri" *başlığını koyduğu yazısında.*

Evet, Kuşkusuz çocuklar, ana babalar, yakınlar, dostlar büyük bir hayal kırıklığına uğratılmışlardı, aldatılmışlardı. On yılı aşkın zamandır yaşadıklarına tuz biber ekilmişti . Ama onlar yılgınlığı bilmezlerdi ki! Yine koyuldular yollara. Yığıldılar cezaevi kapılarına. Bayramdı, açık görüş yapacaklardı. Yılbaşı açık görüş hakları yeni bir talimatnameyle, görüş yeri sorunu yüzünden engellenmişti, ama olsun! Tahliye de bekliyorlardı üstelik. Çoğu cezaevi yollarında öğrendi şartlı salıverilmenin ne menem şey olduğunu. Ne yapmak istiyordu bu iktidar? Sağcı mahkumlara af, sol için af yok! Tam Nasrettin Hoca öykusündeki gibi. Bu nasıl köydü? Taşları bağlamışlar, köpekleri salıveriyorlardı!...

Günlerce terketmediler cezaevi önlerini. Adalet bakanlığına, TBMM İnsan Hakları Komisyonuna, siyasi partilere, İHD'ye, her yere

başvurdular. Açlık grevlerine yattılar. Çocukları çıkıncaya kadar bırakmıyacaklardı bu işin peşini, bırakamazlardı.

İHD üyesi sol siyasi mahkum aileleri çıkardıkları bir başvuru metninde şöyle diyorlardı:

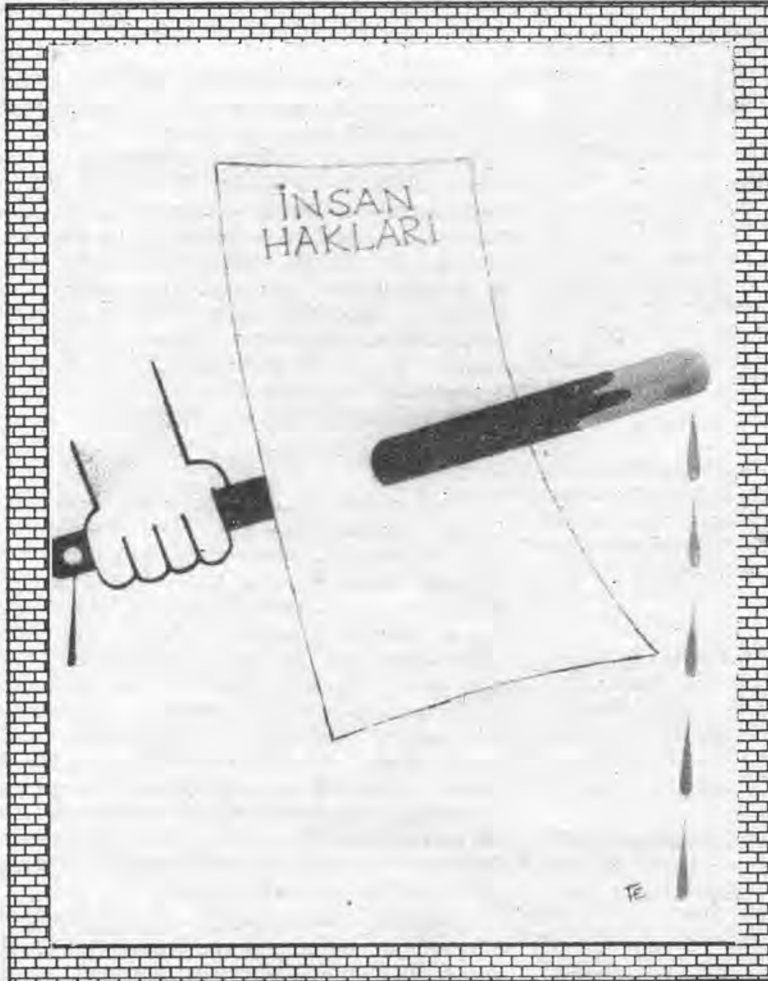
"Mart başında değişik adlarla lanse edilen AF söylentileri çıktığında yasanın herkesi kapsayacağı, hiçbir ayrım gözetilmeyeceği, herkesçe bilinen yetkililer tarafından açıkça söyleniyordu. Bu ifadeler karşısında biz dışardaki aileler ve içerdeki çocuklarımız doğal olarak büyük umutlara kapıldık. Verilen demeçlere inandık.

Ne yazık ki, 12 Nisan sabahı bu sözlere inanmanın yanılgısını yaşadık.

12 Eylül hukuku ile yargılanıp en ağır cezaları alan çocukllarımız bu kez de başka bir yasayla yeniden cezalandırılmış oldular. Oysa çocuklarımız 12 Eylül öncesi veya bugün yargılanmış olsalardı yasanın kapsam dışı bıraktığı 146 ve 125. maddelerden ceza almayacaklardı. Çocuklarımız ve aileleri 12 Eylül'ün DİYETİNİ sol kesim olarak HALA ödemedik mi?"

Yalnız aileler miydi bu akıl, vicdan almaz adaletsizlik, hukuk tanımazlık karşısında şaşkınlığa, dehşete düşen? Kuşkusuz insanım diyen herkes!... Gözüdönmüş sol düşmanları, demokrasi düşmanları hariç. Politik çıkarcılar, oportünistler, revanişistler, faşistler hariç! Paranoid devletomanlar hariç! SHP'nin, Yasanın bazı maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesine gideceğini açıklaması; ardından Ankara, İstanbul ve Erzincan Askeri Mahkemelerinin şartlı tahliye ile ilgili AYM'ne başvuru kararları; ülkenin en yetkin hukukçularının demeçleri, raporları; sol siyasi partilerin yasaya karşı koydukları tavır; İHD'nin açıklamaları, eylemleri, girişimleri; bu adeletsizliğin, çifte standartlı salıvermenin toplum vicdanında yarattığı rahatsızlığın, tepkinin boyutları "içerdekiler"in ve yakınlarının yüreğine, yüreklerimize biraz olsun su serpti. Şimdi bütün gözler Anayasa Mahkemesinde.

Rejimin akıl almaz çarpıklığı karşısında Anayasa (bu 1982 Anayasası bile olsa), uluslararası insan hakları sözleşmelerine saygının teminatı olarak görülen Anayasa Mahkemesinde UMUT. Bir de, kuşkusuz herşeye rağmen Türkiye'de insan hakları bilincinin gün günden yükselişinde; demokrasiye geçiş deneyiminde rüştünü ispat etmekte olan toplumumuza artık baskı yasalarının uzun süre dayatılamıyacağına olan güven duygumuzda UMUT!...

DERLEYEN :
YÜKSEL SELEK

1- Cumhuriyet, 1 Mayıs 1991, İlhan SELÇUK "Pencere"

2- Cumhuriyet, 13 Nisan 1991, Nesrin ACAR (Müebbetlik Mehmet ACAR'ın eşi)

3- Cumhuriyet, 13 Nisan 1991, Güler KAHRAMAN (İdamlık Saadettin KAHRAMAN'ın eşi)

4- Cumhuriyet, 13 Nisan 1991, Suna ÇETİNTAŞ (Bahar ÇETİNTAŞ'ın eşi)

5- Cumhuriyet, 21 Mayıs 1991, Elif ERDOĞAN (10 yaşında)

6- Güneş, 18 Mayıs 1991, Elem YILMAZER (Müebbetlik Şükrü YILMAZER'in kızı, 12 yaşında)

ŞARK KURNAZLIĞININ BİR BAŞKA ÖRNEĞİ *"TERÖRLE MÜCADELE YASASI"*

Av. Atilla COŞKUN

Terörle Mücadele Yasası, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan TCK'nun 141,142 ve 163'ncü maddelerini yürürlükten kaldıran bir düzenlemeyi de içeriyor.

Bugünkü siyasal iktidarın demokratik bir nitelik taşımadığı gerçeği karşısında ve devlet terörüne zemin oluşturacak nitelikte bir kanunla birlikte, böyle bir uygulamanın yapılması, ilk bakışta şaşırtıcı görünüyor. Çünkü çelişkilidir. Kuşkusuz anlaşılır nedenleri var.

Bu nedenlere kısaca değinmek ve bunlardan bazı sonuçlar çıkarmak mümkün görünüyor.

Ülkemiz öteki dünya ülkeleriyle, ama özellikle Avrupa ülkeleriyle sosyal, ekonomik, teknolojik, hukuksal ve daha pekçok alanda, girift bir ilişkiler yumağı içinde bulunuyor. Uluslararası ilişkilerin her yönden sürekli yoğunlaştığı bir süreci yaşıyoruz. Türkiye diğer ülkeler gibi, pekçok ekonomik, sosyal, teknolojik vs. işbirliği anlaşmalarına taraf olmuş; çok taraflı uluslararası paktların, organizasyonların içinde yer almış ve anlaşmalarını imzalamış; öngörülen yükümlülükleri kabul etmiş; yönetsel, yargısal bağlamlarda, bu tür uluslarüstü yapılanmalara bağımlılık ilişkilerine girmiştir. Birleşmiş Milletler Andlaşması, İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi ile Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Nihai Belgesi ve Yeni Bir Avrupa için Paris Şartı gibi Avrupa güvenlik ve işbirliği sürecindeki temel metinler bunların bazılarıdır. Bu sözleşmelerin tarafı olan devletler, ülkelerinde bu sözleşmelerin ilkelerini yaşama geçireceklerini kabul ve taahhüt ederek kendilerini bağlamışlardır. Hatta, bu yönde belli takvimlere de uyacaklarını açıklamışlardır.

Bu insan hakları belgeleri, belli bir kültür birikimini ve düzeyini ifade etmektedir. Uluslarüstü organizasyonlara, insan hakları bildirilerine, uluslararası hukuk metinlerine taraf olmak, insanlığın ortak kavram, değer ve anlayışlarını özümsemeyi gerektirmektedir. Aynı şekilde, ekonomik, siyasal, teknolojik ve benzeri ilişkilerin sağlanabilmesi de, bu insan hakları bildirilerinin ve uluslararası hukuk kurallarının benimsenmesiyle olanaklı hale gelmiştir.

Avrupa Topluluğu'nda yer almak, Avrupa ülkeleriyle ekonomik, sosyal ve benzeri alanlarda ilişki kurarak Türkiye'nin sorunlarını aşmayı amaçlayan siyasal iktidarların da, bu sözleşmelerin gereklerine uymaları kaçınılmaz olmaktadır. Adeta, bir zorunluluk sözkonusudur.

Ancak, ülkemizdeki siyasal iktidarlar, insan hakları bildirilerinin gereklerini bir türlü tam olarak yerine getirmemektedirler. Sözleşmelerin imzalanmasında çoğunlukla çekinceler konulduğu veya kısmi ölçülerde uygulandığı gözlenmektedir.. Bu durumun siyasal iktidarların "muhafazakar-milliyetçi" niteliklerinden, ama daha çok demokratik siyasal bir kültürün ve birikiminin olmayışından ileri geldiği anlaşılabilmektedir...

Güneş Gazetesi'nde yayınladığım "Çeşitli Yönleriyle Terörle Mücadele Kanunu" adlı dizide, ülkemizdeki bu uygulamayı, "Şark kurnazlığının paslı silahı: Hile-i Şer-iye" arabaşlığı altında şöyle açıklamıştım:

"Hile-i Şer-iye, hukuka karşı hile demektir. Osmanlı ya da İslam Hukukunun yasaklar sistemine karşı geliştirilmiş bir yöntem ve alışkanlık olarak toplumumuzda yer etmiştir. Hatta, dünden bugüne ulaşmış bir mirastır.

Hile-i Şer-iye, bir tür aldatma yöntemidir. Bu kurnazlık, "şark kurnazlığı" biçimi olarak bilinir. Bir şeyi yapıyor gibi görünüp, yapmamak veya istediğinde yapmak, bu yöntemin özünü oluşturur. Bu yönüyle bu yöntem, gelişmemiş yoz bir kültürün ifadesidir.

Ülkemizdeki siyasal iktidarların tarih boyunca çok sık olarak, ama özellikle son dönemde, neredeyse sürekli kullandığı bir yöntem olmuştur Hile-i Şer-iye. Uluslararası sözleşmelerin öngörülerinin iç hukukumuza uyarlanması ya da İLO, Avrupa Topluluğu, Af Örgütü ve benzeri kuruluşların demokrasi ve insan haklarının geliştirilmesine ilişkin isteklerinin yerine getirilmesi veya toplumsal yaşamın çeşitli alanlarında yapısal düzenlemeler sırasında,bu yöntem sürekli kullanılmıştır. Örneğin, 12 Eylül döneminden 1982 Anayasası ile yalnızca görüntü itibariyle (ki, o bile tam olamamıştır) demokrasiye geçilmiştir. Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesi İmzalanmış, ancak bunun iç hukukumuza uyarlanmasının gerektirdiği düzenlenmeler yapılamamıştır. Vaadedilen af yasaları yerine, şartla salıverme yasaları çıkarılmakla yetinilmiştir. Kısacası; özgürlüklerin, demokrasinin geliştirilmesine ilişkin iyileştirme çabaları,yalnızca biçimsel çerçevede gerçekleştirilmiş, işin özü bilinçli olarak ihmal edilmiştir.

Terörle Mücadele Kanunu, böylesi bir kültürün ve mantığın ürünüdür. (..)

Bu paslı silahla, Hile-i Şer-iye yöntemi ile çağ atlayabilmenin olanağının olmadığı herhalde anlaşılacaktır."

Evet , Terörle Mücadele Kanunu, böyle bir geleneğin günümüzde yaşanan en son örneğidir. İktidarların niteliği bu ölçüleri aşmadıkça, bu uygulamalar sürüp gidecektir. Ta ki demokratik siyasal bir kültürün bu olumsuz gidişin karşısına çıkmasına kadar...

BASKICI DEVLET DUVARI DELİNDİ

ABDURRAHMAN ATALAY

Terör Yasası haklı olarak kamuoyunda geniş bir biçimde tartışılıyor. Bu tartışma daha da derinleştirilmelidir. Ne yazık ki, ülkemizde yasal düzenlemeler kamuoyunun görüşleri alınarak serinkanlı bir öntartışma sürdürülerek ve katılım kanalları açık tutularak gerçekleştirilmediği için her değişiklik birçok soru işaretini getiriyor ve yaygın tereddütlere kaynaklık ediyor.

Terör Yasası 12 Eylül rejiminden parça parça, sürüklenerek çıkılmasının tehlikelerini göstermesi bakımından çok çarpıcı bir örnektir. Arkasından uzun bir geçmişi olan "herşey devleti korumak için" anlayışı 12 Eylül rejimi ile daha vahim boyutlara ulaştırıldı. Işıklı bir geleceğe ilerlemek isteyen Türkiye bu anlayışla henüz hesaplaşmadı. Bu anlayışa sırtını dayayan güçleri ve kurumları henüz geri plana itmeyi başaramadı.

Terör Yasası hala politik suç kavramını koruduğu için büyük sakıncalar içeriyor. "Kutsal Devlet" kendine karşı olan ve değiştirmeyi amaçlayan politik akımları sınırlamak ve mücadele etmek için kendisini silahlandırıyor. Böylece getirilen önlemler kendi görüşünü benimsetmek için şiddet kullananlara engel olmaktan çıkarak, kurulu düzeninin karşıtlarını cezalandırmayı düşünüyor.

Bu elbetteki çağdaş bir yaklaşım değildir. Demokrasilerde şiddete kalkışmadığı sürece zor yoluyla kurulu düzeni değiştirmeyi savunmak dahil bütün düşünceler özgür olmalıdır. Her kişi ve politik akım görüşlerini özgürce ortaya koyabilmeli ve yayabilmelidir. Devlet kendisinin de toplumsal gelişmeyc paralel olarak değişmek zorunda olduğunu kabul etmeli ve değişmelere karşı önlemler almaktan vazgeçmelidir.

Bu konu günümüzde politik mücadelenin en canalıcı sorunlarındandır. TCK'nun 141,142 ve 163. maddelerinin kaldırılması mücadelesi de somutta bu hedefe yönelikti. Bu nedenle verilen mücadelenin başarısı yalnızca bu maddelerin kalkmış olmasıyla sınırlı değildir. Bu maddelerin artık var olmadığı bir Türkiye'de devlet organları da içinde hiçbir güç, kuruluş ve kurum geleneksel baskıcı ve yasakcı devlet anlayışını savunamayacak, kendisini değiştirmek zorunda kalacaktır.

Terör Yasası ile politik suç kavramı korunuyor. Ancak değişiklikle alınan mesafenin bilincinde olmak gerekiyor. 141, 142. ve 163. maddelerin kaldırılmasıyla politik suç kavramı büyük darbe yemiştir. Toplumsal gelişmeye karşı direnen "kutsal devlet" anlayışı tabu olmaktan çıkmış ve dayanakları sarsılmıştır. Bu tartışma son günlerde hızlanan yeni bir anayasa tartışmasıyla birleşerek hızla yaygınlaşmaktadır. Bizler de devletin küçültülmesi yaklaşımıyla bu tartışmaya katılmalı ve düşünce özgürlüğünü derinleştirmeliyiz.

Bu nedenlerle demokrasiyi savunan ve geliştirmek isteyen güçler Terör Yasası'nın getirdikleri üzerinde titizlikle dururken bu değişiklikle elde edilen kazanımları da görmeli ve bütün topluma gösterebilmelidir. Yeni yasanın içeriğinden bağımsız olarak artık Türkiye 3713 sayılı yasa ile yapılan değişikliklerden sonra yeni bir Türkiye dir. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engeller daha öncesiyle kıyaslanamayacak biçimde kalkmış, özgürlüklerin önündeki duvarın temel taşı 141, 142, ve 163. maddeler sökülmüş, çok büyük bir gedik açılmıştır. Uzun emeklerin, fedakarlıkların ürünü olan bu kazanımlar demokrasiyi isteyen sağ veya sol, bütün namuslu vatandaşların mücadelesiyle, çabalarıyla bütünleştirilirse Terör Yasası'nın daha olumlu biçimde yorumlanması için kamuoyu baskısı yaratılabilinir. Hem de bu yasada istenilen doğrultuda değişiklikler başarılabilinir.

Her geçen gün zorunluluğu daha çok kavranılan bir "Demokratik Cumhuriyet"in gerekliliği sona ermekte olan dönemin yarattığı toplumsal, politik ve insani sorunların çözümlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bakımdan 125 ve 146. maddelerden hala hapishanelerde insanların olması çok vahim bir durumdur. Devlet gaspından başka bir anlam taşımayan DİSK'in malvarlığına el koyma kararı da en kısa zamanda düzeltilmelidir. Bu açık haksızlıklara bir an önce son verebilmek için bütün toplumsal ve politik örgütler, mahkemeler, parlemento, kısaca bütün toplum elimizden geleni yapmalıyız.

BİR AYIP BELGESİ

Av. NECLA FERTAN

İnsan hak ve özgürlüklerine ve özgürlükçü demokrasiye ters düşen, çağdaş demokrasilerde yeri olmayan T.C.K'nun 141. ve 142. maddelerinin kaldırılması için Türk insanı uzun bir süre adeta bir savaş verdi. Bu savaşın sonunda siyasal iktidar "141. ve 142. maddeleri kaldırıyoruz" dedi ve 3713 sayılı yasa ile bu maddeler kaldırıldı. Ancak aynı özgürlükler tekrar ve daha ağır biçimde kısıtlandı.

Adına "Terörle Mücade Yasası" denen 3713 sayılı yasa, buyurgan bir devleti korumak için çıkarılan, "terörü kaldırıcı" değil "devlet terörü"nü artırıcı bir yasadır.

Demokratik hukuk devletinde yeri olmayan 3713 sayılı yasa toplumda ciddi şekilde tartışılmaktadır. 11-12 Mayıs'ta Mersin'de toplanan Barolar Birliği Genel Kurulunda da ağır bir şekilde eleştirilmiş, yurdun dört bir yanından gelmiş delegeler, bu yasayı "Bir Ayıp Belgesi" olarak nitelendirmişlerdir.

3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası;

1- Ceza hukukundaki "Kanunsuz Suç Olmaz" ilkesine aykırıdır. Kanunun 1. maddesinde "devlet otoritesini zaafa uğratmak" "kamu düzeni" ve "genel sağlığı bozmak" gibi niteliği belirgin olmayan, her türlü yoruma açık deyimler kullanılıyor; suçun kesin tarifi yapılmıyor, suçun unsurları tesbit edilmiyor, yani suçun hukuksal tesbiti yapılmıyor, netice olarak yasal tarifi olmayan suçlar yaratılıyor.

Yasanın 2. maddesinde terör örgütüne mensup olmadığı halde bu örgüt adına suç işleyenlerin de suçlu sayılacağı hükmü,"suçta kanunilik" kuralına tamamen aykırı hukuksal ölçülerde tesbiti mümkün olmayan vahim neticeler doğuracak bir maddedir.

2- Bu yasa ile savunma hakkı ağır bir biçimde sınırlanmaktadır. Yasanın 10. maddesi hem avukat sayısını sınırlıyor, hem de avukat-müvekkil görüşmesinin yalnız yapılmasını önlüyor. Bu suretle savunma hakkı ağır bir darbe yiyor.

14. madde de muhbirlerin kimliklerinin saklanması hükmünü getirmekle, ihbara uğrayanın savunma hakkı kısıtlanıyor. Kendisini ihbar edeni bilmeden, bu ihbarın nasıl bir kasıtla yapıldığı hususu ileri sürülemeyecek ve ihbar edilen kendini savunma hakkından mahrum kalacaktır. Ayrıca bu madde ile işkence teşvik edilmiş ve işkenceciler cesaretlendirilmiş oluyor.

3- Yasanın 15. maddesinde, görevli personelin tutuklanamayacağı hükmü getirilmiştir. Bu hüküm hukuk devleti kavramıyla bağdaşamaz, ayrıca eşitliğe de açıkça aykırıdır.

Devlet suç işleyenler arasında ayrım yapıyor ki, bu eşitlik ilkesine aykırıdır. Terör suçundan hüküm giyenlerin salıverilmeden yararlanmaları için başka suçlardan hüküm giyenlerden daha fazla ceza çekmeleri gerekiyor. Bu da eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır.

Aynı şekilde geçici 1. maddenin getirdiği bazı imkanlar geçici 4. maddede yer alan suçlara tanınmıyor. 4. maddeden hüküm giyenlerin daha fazla ceza çekmeleri gerekiyor.

4- Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev alanı genişletiliyor. Olağanüstü mahkemeler olağan mahkeme haline getiriliyor.

Bazı maddelerine kısaca değindiğimiz bu kanunun, hukuk devletinde yeri yoktur. Diğer bir deyişle 3713 sayılı kanunu yürürlüğe koyan devlet, hukuk devleti olamaz. Olsa olsa keyfi devlet olur.

POLİTİK UYANIKLIK GEREK

Av. ERGİN CİNMEN

İSTANBUL BAROSU
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

-Anti-terör yasasını genel olarak yorumlayabilir misiniz?

-Anti-terör yasasının değişik boyutları vardır bence, tek boyutuyla aldığımızda yanılgıya uğrarız. Politik boyutu var, hukuki boyutu var ve tabi tıbbi boyutu da var. Örneğin: anti-terör yasasına göre hükümlüler 1 ve 3 kişilik yerlerde kalıyorlar. Bu insanlara ne getirir ne götürür? Özellikle uzun süreli cezalarda getirip götüreceği tıbbi yönden üzerinde durulması gereken bir konudur. Politik boyutundan bahsederken şunları söyleyebilirim: şunu hiç kimse yadsıyamaz, 141-142. maddeler kaldırıldı. Bunun sonucu olarak bunlarla ilgili davalar ortadan kaldırıldı, beraatla sonuçlandırıldı. Çok insan bu maddeler yüzünden işinden olmuştu, okulundan olmuştu. Onlar şimdi işlerine, okullarına tekrar döndüler. Cezaevlerinde bulunanlar, bu maddelerden dışarı çıktılar. Dışarda bulunan, ancak infazı olanlar, daha yatacak bölümleri olanlar içeriye girmeyecekler. Siyasi iktidar buna zorunlu oldu. Bu durum ülkedeki mücadele ve bununla birlikte uluslararası mücadelenin bir bütünü sonucunda elde edilmiş bir kazanımdır, diye düşünüyorum. Artık hukukumuzda 141. ve 142. maddeler, yıllarca uğraştığımız bu maddeler (kabul etmek gerekir ki uzun ve büyük bir mücadele sonucu) kaldırıldı. Kaldırıldı ama, öyle bir şekilde kaldırıldı ki, bu maddeleri içerecek şekilde yeni bir düzenlemeye gidildi. Bu düzenleme ileride eğer politik uyanıklık gösterilmez ise, geçmişte 141. ve 142. maddelerin uygulanmasından daha da kötü olarak uygulanabilir. Ama yine de bu bir kazanımdır.

Eğer politik uyanıklık gösterilmez ise bu yasa Türkiye'yi bütünüyle cezaevi haline getirebilir. Çünkü 1. maddedeki terör tanımı her türlü düşünce açıklamasını ceza kapsamı içine sokabilecek esnekliğe ve genişliğe sahiptir. "Baskı terörü, baskı cebiri, şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme ve tehdit yöntemlerinden biri ile"dedikten sonra, hemen 141. ve 142. maddeyi içeren bir tanımlama yapılıyor. Böylece şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme, tehdit gibi subjektif kavramlarla kurulu düzene karşı çıkan insanları bu madde kapsamı içerisine koyuyor. Bu anlamı ile, ceza hukuku yönünden tipiklik unsurundan yoksun bir suç ortaya getiriyor.Bunun bilimsel hiç bir yanı yoktur.Tek kişi de terör suçlusu sayılıyor.Yani, bir örgüte mensup olsun, ya da olmasın müesses düzeni değiştirmeye yönelik hareketlerde kişiden kişiye değişebilecek şekilde terör suçlusu kabul ediliyor.Düşünce açıklamasını da yaptırım altına alıyor. "Düşünce açıklayan kişi eğer düzene karşı ise ve bu davaya bakan yargıcın düşüncesine göre sindirme veya tehditi içeriyorsa" sözleri son derece de muğlaktır. Yani, kişiden kişiye, dönemden döneme farklı yorumlanabilir.

Yasanın 8. maddesinde "Hangi yöntem maksat ve düşünceyle olursa olsun, T.C. Devletinin Ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozarsa" deniliyor. Hangi düşünceyle ve maksatla olursa olsun, mesela; Kürtler'den bahsettiğinizde terörist sayılabiliyorsunuz, bu düşünceyi açıklamanız terörist bir düşünce açıklaması olarak kabul edilebiliyor. Bu yasa işkencecilere büyük bir cesaret sağlıyor. Yine bu yasa, işkencecilerin tutuklanmasını yasaklıyor. Oysa tutuklamanın koşulları Usul Yasasına göre bellidir.

Şartlı tahliye ile birlikte ciddi ve çok açık bir haksızlık yapılmıştır.Bu haksızlığı Sıkıyönetim Mahkemeleri de gördü, geçici maddelerin Anayasaya aykırılığını kabul etti ve dosyalarını Anayasa Mahkemesine gönderdi. Kanaatim odur ki ; bu geçici maddeler, sol hükümlülerle, sağ hükümlüler arasında ayrım yapan bu maddeler, Anayasa Mahkemesince iptal edilecektir. Bu arada SHP de bu yasanın iptali için , Anayasa Mahkemesine başvurdu. Ancak, asıl üzerinde durulması gereken mesele, Anti-Terör Yasası diye anılan ,Terörle mücadele yasasının 1. ve 2. bölümüdür. Zaten SHP'de bu nedenle Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Kısaca 1982 Anayasasına bile aykırı olan bu yasanın değişeceğini umuyorum. Teşekkür ederim.

CEZAEVLERİ BİR KANAYAN YARA

KAMİL ATEŞOĞULLARI

SBP ANKARA MİLLETVEKİLİ

Toplumumuzun yıllarboyu romanlardan tanıdığı *mapushane*, 12 Eylül sonrası, *açlık grevleriyle* gündeme gelmiş olup, Terörle Mücadele Yasası ile de gündemde kalacağa benziyor.

Cezaevlerinin, suçun, suçluluk ortamının ve suç işleyen insanın olmadığı bir dünya şüphesiz ki özlemimiz... Ne varki bu özleme karşın, diğer gerçekler gibi cezaevleri de bir gerçektir toplumumuzda. Hiç olmamasını istemek, yadsımakla da olmuyor. Hiç olmamasını isteyen dünya görüşünün, söz ve karar sahibi olduğu bir düzende gerçekleşebilir bu istem.

Cezaevleri ve yönetim anlayışını pozitif hukuk açısından ele alarak varolan anlayışı, sistemi değerlendirmek istiyorum bu yazımda.

Ceza ve Tutukevi denilince, usumuza ilk gelen cezaevinin fiziksel yapısı olmaktadır. Ancak, konuyu tam anlamıyla kavrayabilmek için cezaevlerini ;

*Yerleşim, bina (fiziksel ortam),

*Yönetim, personel ile yaklaşım ve anlayışları,

*Tutuklu ve hükümlüler,

*İnfaz sistemi açılarından ele almak gerekmektedir.

CEZALARIN İNFAZI

Cezaların infazı (yerine getirilmesi) bugün kabul edilen sisteme gelinceye değin birçok aşamalardan geçmiştir. Korku ve ağır acılar çektirmeye dayalı *terhibi sistemden, tedrici serbesti sistemine* geçiş, kısa zamanda olmamıştır.

Toplumun intikam duygularını tatmin ve cezanın ibret olmasını öngören eski ceza ve infaz sisteminden hükümlüleri kişiliklerine uygun eğitim ve serbest istence dayalı çalışma yollarıyla (TREATMENT) cezaevi dışına, toplum yaşamına hazırlama, kişiliğin körleştirilmesi yerine korunması ve geliştirilmesi ilkesine dayalı İNFAZ SİSTEMİNE geçmek ve uygulanması kolay olmamıştır. Bu anlayış, çağdaş infaz sisteminin temeli olmuştur. Zaten cezaevlerindeki olaylar bu anlayış doğrultusunda uygulama isteyenlerle, çağdaş anlayışa sırt çevirenler arasındaki anlayış farkından doğmaktadır.

Çağdaş infaz sisteminde amaç, tutuklu ve hükümlülerin kişiliklerine uygun eğitim ve onların geleceğe hazırlanması, kişiliklerinin korunması ve geliştirilmesi ise; önce "*İnfaz Kurumu*" olarak ceza ve tutukevlerinin bu amaca uygun olması, tutuklu ve hükümlüden önce yönetici ve görevlilerin bu amaca göre yetiştirilmeleri için eğitilmeleriyle belli bir düzen ve anlayışın yerleştirilmesi, özetle "*Devletin Demokratikleştirilmesi*" gerekir.

Çağdaş dünya, infazda cezacılığı terk ediyor ve infazcılık ayrı bir hukuk dalı olarak beliriyor. Baskı yöntemiyle belli bir düzen kurma yerine, hükümlünün ilgi alanına göre çalıştırılmasıyla eğitimin ve kişiliğini koruma ve geliştirmesinin yolları aranıyor.

Ceza hukuku ile infaz hukukunun birbirinden ayrılması gerekir. Ceza hukukunda "*Siyasal Suçlu-Adli Suçlu*" ayrımı yapılabilir. Ama bu ayrımın infaz hukukunda yeri olmamalıdır. Hükümlü kim olursa olsun, ona "*İnsan*" gözüyle bakılmalıdır.

EŞİT UYGULAMA TEMEL İLKE OLMALIDIR

Oysa 12 Eylül'den sonra "*Özel Tip Cezaevi*" uygulaması ve yetkililerin "*anarşist ya da terörist suçlular*" tanımlaması, "infazda eşitlik ve ayırım yapmama" ilkesiyle, "insan haklarıyla" ters düşen uygulamalardır.

İnfazda, konunun tüm ağırlığı cezaevleri üzerinde toplanmaktadır. Cezaevlerinde güvenlik, sağlık ve bir insan için gerekli enaz koşulun sağlanması, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme gibi konular, önemli ve yaşamsal konulardır, çözüm bekleyen sorunlardır.

YÖNETİM VE ANLAYIŞ

Adalet Bakanlığı'nın kuruluş yasası olan 2952 sayılı yasanın ilk maddelerinde bakanlığın kuruluş amacı ve görevleri açıklandıktan sonra, merkez örgütlerinden sözedilir ve

11. maddesinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün görevleri sıralanır. Görev olarak gerek infaz sırasında, gerekse infazdan sonra;

•İnfaz kurumlarının yönetim, denetimi ve iyileştirilmesi,

•Hükümlü ve tutukluların korunması ve bunun için gerekli önlemler alınması

•İnfazdan sonra da ilgilenilmesi, gibi görevlerinin olduğunu görmekteyiz.

Özellikle 12 Eylül'den bu yana, cezaevi yönetimlerinin yasada sayılan görevlerini yapmadıklarını görmekteyiz. 12 Eylül'den sonra ülkemizde yerleştirilen baskı ve korkuya dayalı otoriter yönetim anlayışının sonucu "*siyasal suçlulara* ", mahkemelerce verilen ve kesinleşen hükümlerdeki cezanın dışında cezalar verme de bir kural durumuna getirilmiştir. Çoğu, koşullu salıverme olanaklarından yararlandırılmamışlar ve hâlk arasında "*infaz yakma*" olarak biiinen uygulamada, cezaevi yönetimlerinin büyük rolü olmuştur. Baskıların tek hedefi "*siyasal suçlular*"olmuştur. Bugün Türk Ceza Yasası'nda "*anarşi ve terör suçu*" diye bir suç olmamasına karşın "*özel tip cezaevlerinde ayrı uygulamalar yapılmıştır, yapılmaktadır*". De Facto durumu, De jure duruma getirmek için de 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nı getirmişler ve bundan sonraki uygulamalarına hukuka aykırı olarak yasallık kazandırmak istenmiştir.

NEDİR İNFAZ

İnfaz (Cezanın yerine getirilmesi) kesin hüküm niteliğindeki mahkeme kararlarının devlet gücüyle yerine getirilmesi olasıdır. Hukuk sistemimizde, cezaların infazı savcıların görevleri arasındadır. (CYUY.Madde:396) İnfaz görevinin verildiği savcı aslında yürütmenin yargı içindeki temsilcisidir. Oysa çağımızda infaz, mahkeme kararının bir devamıdır. Bu nedenle de yönetsel değil, yargısal niteliktedir. Çünkü yönetimin tüm işlemleri özü bakımından taraf işlemleridir. Buna karşılık, hüküm taraflarüstü ve bağımsızdır. Yerine getirilmesi de böyle olmalıdır.

Bir ceza hükmünün infazı, Anayasa'dan kaynaklanan temel hak ve özgürlüklere sınırlar getirir. Bu nedenle de infaz bir takım hak istemlerine yol açar. İstemlerin çoğu yönetimin keyfine bırakılamayacak kadar önemli haklardır. İnfaz sırasında "Devlet-Hükümlü" ilişkisine yargının müdahelesi, bunun önemli bir kanıtıdır. Tereddüt doğduğunda mahkemeden karar istenir. (CYUY.Madde:404 -Hastalık durumu)

Bütün bunlar, infaz aşamasında da yargıcın hükümlü ile ilişkisinin bitmediğini göstermektedir.

Uygulamada yönetim ile hükümlü-tutuklu arasında önemli, derin ve çözümü infaz memuruna bırakılamıyacak kadar önemli sorunlar çıkmaktadır. Bunlar çözümsüz kalıp kronikleştiğinde, diğer etmenlerin de eklenmesiyle, tüm toplumumuzu yakından ilgilendiren, insan yaşamının söz konusu olduğu "*açlık grevleri ve ölümler*" gündeme gelmektedir. Dahası, Anayasa'nın 17. maddesinde: "Hiç kimseye eziyet ve işkence yapılamaz." denilmesine karşın en yoğun işkenceler görülmektedir.

Çağdaş infaz anlayışında hükümlülerin toplumdan dışlanmadan, dışardaki dünyaya uyum sağlamaları yönünde çalışmalar temel amaçtır. Çağdaş ve demokratikleşmiş devletlerde, bu amaca göre de infaz kurum ve sistemleri oluşturulması, tüm bunlardan da önemlisi "*suç işlemiş de olsa, hükümlü ve tutuklu da insandır.*" düşüncesinin yerleşmesi gerekmektedir. Yoksa cezaevinin yapı olarak bir mimari örneği olması "*insan*" için birşey sağlamaz.

ÜLKEMİZDE İNFAZ

Ülkemizde treatment=iyileştirme adı altında ilgili Tüzüğün 110.maddesinin de büyük yardımıyla insanların inanç ve siyasal kimliklerinin yitirilmesi amaçlanıyor, birtakım uygulamalarla kişilikleri alçaltılmak isteniyor. Modern yapılı yeni ceza ve tutukevlerinin göstermelik kitaplıkları Türk-İslam sentezi görüşlü yayınlarla doldurulmaktadır.

Yine kaynağını bu maddeden alan 189.madde yeniden düzenlenerek "*sakıncalı*" kitap-yayın kavramı çıkarılmalıdır. Her türlü yayın ve kitle iletişim araçlarından korkulmamalıdır. "*İçerdekilerin*" çalışmaları sonucu ortaya çıkan şiir, roman, öykü, araştırma ve incelemelerine elkonarak yok edilmemelidir. Çünkü her toplumsal çalkantı dönemi kendi yazınını yaratacaktır.

Ülkemiz cezaevleri toplumumuzun dinmeyen, kanayan yarası durumuna getirilmiş ve köktenci çözümler yolunda da hiçbir çaba gösterilmemiştir. Gösterilmediği gibi Terörle Mücadele Yasasına göre yapılacak yeni uygulamalarla da geleceğe iyimser bakma olanağı kalmamıştır.

Oysa, "*hükümlü ve tutuklulara karşı uygulanması gerekli asgari standart kurallar ve bu kuralların etkin biçimde uygulanması için usuller*"in 6. maddesindeki ana ilkeler tüm ülkeler ve yönetimlerce uyulması zorunlu bir temel ilke olarak kabul edilmelidir.

Madde 6 "ANA İLKELER"

1-Aşağıdaki kurallar tarafsız olarak uygulanacaktır. Irk, renk, cinsiyet, dil, din, politik yada diğer görüşler, ulusal yada toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da diğer sosyal statüler bakımından herhangi bir ayırım ve ayrıcalık gözetilmeyecektir.

2-Öte yandan,tutuklunun mensup oldu-

TERÖRLE MÜCADELE YASASI VE YANLIŞ BİR YAKLAŞIM BİÇİMİ ÜZERİNE

Av. AKIN ATALAY

Terörle Mücadele Yasası yürürlüğe gireli iki aya yakın bir zaman geçti. Terörle Mücadele Yasası üzerine bugüne kadar birçok değerlendirme yapıldı. Yapılan bu değerlendirmeler aynı zamanda bir mutabakatı da yansıtmaktadır. O da, bu yasanın eşitsiz, belirsiz, işkenceyi özendirici, baskıcı ve toplumun bütününü her an tehdit altında tutmayı amaçlayan bir yasa olmasıdır.

Yasanın bu olumsuzlukları tartışmasız olmakla birlikte, 23.maddesinin değerlendirilmesinde yanılgıya düşüldüğü görülmektedir. Bilindiği gibi, yasanın 23. maddesi TCK'nun ünlü 141-142 ve 163.maddelerini, Kürtçe yasağına yönelik 2932 sayılı yasayı ve diğer bazı olumsuz nitelikli yasaları yürürlükten kaldırmıştır.

141-142 ve 163.maddelerle, Kürtçe yasağının kaldırılışını, siyasal iktidarın bir lütfu ya da Terörle Mücadele Yasasının çıkartılabilmesi için verilmiş bir ödün olarak değerlendirmek tam bir yanılgıdır. Böylesi bir değerlendirme aynı zamanda doğuracağı sosyal ve moral koşullar nedeniyle siyasal iktidarın beklentisine de uygun düşmektedir.

Yarım asırdan daha fazla bir zamandır rejimin temellerini oluşturan, demokrasinin, düşünce özgürlüğünün önündeki en büyük engellerden olan 141-142 ve 163. maddeler artık geçmişte kalmış, tarih olmuştur. Bu olumlu kazanımın sonucu olarak da, birçok politik dava dosyası rafa kaldırılmış; ayrımcılık yapılmış, sınırlı tutulmuş olmakla birlikte çok sayıdaki politik tutuklu ve hükümlü cezaevlerinden çıkmış, meclisteki 276 adet kesinleşmiş idam dosyası geri gönderilmiştir. Bu olumlu kazanımlar, doğaldır ki kendiliğinden değil, demokrasi mücadelesi veren onbinlerce insanın emeğinin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, bu kazanımın altının hem de kalın bir biçimde çizilmesi gerekmektedir. Bu bir kandırmacadır. 141-142 kalkmadı, üstelik yerine daha ağırı geldi demek yanlıştır. Eğer ortada bir kandırmaca varsa, kandırılan demokrasi güçleri değildir. Olsa olsa siyasal iktidarın kendi kendisini kandırması sözkonusu olabilir. Çünkü, kim ne derse desin, ortada açık ve somut bir gerçek vardır. Bu çağdışı yasakları kaldıran demokrasi güçleri, bundan sonra da, bu yasakçı anlayışın bir daha geri gelmesine olanak tanımayacaktır.

Terörle Mücadele Yasası 23. maddesinin dışında gerek hazırlanış biçimi, gerekse özü itibariyle antidemokratik bir yasadır.

Bu yasa siyasal suçlar ve suçlular arasında ayrım yapmış olmakla eşitsiz bir yasadır. Bugün cezaevlerinde tek bir sağ görüşlü tutuklu ya da hükümlü bulunmazken, yüzlerce sol görüşlü politik tutuklu ya da hükümlü halen cezaevlerindedir.

Bu yasa işkenceciyi koruyarak, işkenceyi özendiren bir yasadır. Yasanın 15. maddesi; işkence yapan kamu görevlilerinin hakkında dava açılabilmesini kendi mülki amirinin iznine bağlamıştır. Hakkında işkence suçundan dava açılan kamu görevlisine, ücret tarifesine bakılmaksızın üç avukat tutulabileceğini, ayrıca bu kişinin mahkemece tutuklanamayacağını da belirtmiştir. Bu durum açıktır ki, işkence ve kötü muameleye davetiye çıkarmaktadır. Nitekim, son olarak Hasanpaşa baskınında görüldüğü gibi, evlere baskın yapılarak içerdeki insanların sorgusuz, sualsiz öldürülmesi; yine Sıddık Bilgin'in işkencede öldürülmesi nedeniyle açılan dava dosyasının 3713'e göre rafa kaldırılması bunun trajik kanıtlarıdır.

Yine, yasanın 8. maddesine dayanılarak, bir derginin yazı işleri müdürünün bölücülük suçlaması ile tutuklanması, bazı yayın organları hakkında bu maddeden soruşturma açılması, kaldırılan TCK'nun 142. maddesinin yeniden diriltilmesi çabalarının bir göstergesidir.

Bu antidemokratik düzenlemelerin çok yakın bir zamanda ortadan kaldırılacağı inancındayım.Nitekim, Terörle Mücadele Yasasının birçok maddesinin iptali konusu halen Anayasa Mahkemesinin gündemindedir.

TCK'nun 141-142-163.maddelerini ve Kürtçe yasağını kaldırtıp, tarihe gömen demokrasi güçleri, Terörle mücadele kisvesi altında devlet terörü öngören düzenlemeleri de layık olduğu yere gönderecektir.

ğu topluluğa ait dini inançlar ile ahlaki değerlere saygı gösterilecektir.

Tüm bu konuları özetlersek:

•İnfazda temel yaklaşım, "yalnızca mahkeme kararında gösterilen ceza çektirilmelidir".

•İnfaz, "her koşulda eşit ve insanca olmalıdır". Çünkü söz konusu olan "*insan*"dır.

SONUÇ

•Cezaevlerindeki uygulamaları düzenleyen tüzük, İç hukumuzda, Anayasa'nın 90. maddesine göre yasa niteliği taşıyan uluslararası hukuk normları açısından, çoğulcu ve katılımcı bir anlayışla yeniden düzenlenmelidir.

•İnfaz mahkemeleri kurulmalıdır.

•Cezaevleri, tutuklu ve hükümlülerin kişiliklerini koruyacak ve geliştirecek bir eğitim kurumu bir üretim birimi olmalıdır.

•Ayırımsız genel af çıkarılmalıdır.

•Ülkede suçluluk ortamını yaratan ekonomik, toplumsal ve kültürel bozukluklara son verecek ve "*her şey insan içindir*" görüşünü temel dünya görüşü olarak kabul edecek bir siyasal yapılanmanın iktidara gelmesinin sağlanması gerekmektedir.

ANTİ-TERÖR YASASI'NA PROTESTOLAR

ərörle Mücadele Yasası'nın iptali için 2 bini aşkın imza toplandı

Açlık grevleri yayılıyor

Adana, Şanlıurfa, Diyarbakır, Lice, Ceyhan, Silvan ve Gaziantep, Malatya, R... Mardin'de Mersin'de süren... de başladı

Açlık grevleri

■ ADANA (Cumhuriyet Güney İlleri Bürosu) — Terörle Mücadele Yasası'nın ... edilmesi amacıyla

günüme girdi. URFA — Tutuklu ... yakınlarıyla Di... i Öğrenci...

Terörle Mücadele Yasası'na karşı imza kampanyası

İNSAN Hakları Derneği İstan... yalist Parti, Sosyal Dem... yalist Birlik Partisi ... gütleri Terörle M... imza kam...

Anti-terör'e karşı eylem artıyor

HEP'in öncülüğünde başlayan açlık grevinden sonra, yasayı protesto için bir grup avukat da İstanbul DGM'de duruşmayı terketti

Şafak Toprak

İSTANBUL- Anti-terör Yasası'nı protesto eden bu grup avukat dün Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki duruşmalara girmedi. ...nbul 2 Numaralı Devlet ...hkemesi'nde gö... söz alan

AÇLIK GREVLERİ

Biri biterken yenileri başlıyor

Haber Merkezi: Mücadel... edilmesi a... kümlü ... Şanlıurfa, ...man'da ba... leri, ...

... geldiler. 8 kişi, eyleme Diyar... HEP il binasında devam ... açıkladı.

...TYA: E Tipi Cezae... tutuklu ve hükümlü ... önceki gün "uyarı" ... başlatılan ... gre... sona erd... alar.

büyük protesto

...tutuklu ve hü... açlık grevi 9. ...lık grevine, Vi... Hilvan, Suruç ...rinden de katı...

...uklu ve hüküm... 2. gününe giren ...ugün bitirilece...

...uklu ve hüküm... 7. gününe girer ...vor. Sayı 50'de Batman Bö... Avukat 7 ... Mücadele ... için imza

başlatılan girdi. HE... grevi is... Mal... kümlü... lık ... ken... hü...

HEP örgütlerinde açlık grevleri

Haber Merkezi — Terörle Mücadele Yasası'nın protesto edilmesi amacıyla çeşitli cezaevlerinde ve HEP örgütlerinde sürdürülen açlık grevleri sürüyor.

Adana Cumhuriyet Güney İlleri Bürosu'nun bildirdiğine göre açlık grevlerinde son durum şöyle:

Diyarbakır: 94 tutuklu ve hükümlü ...

...sinin durumu önceki gün anı... den bozuldu. 5 kişinin açlık grevini doktor kontrolünde sürdürdüğü öğrenildi.

Gaziantep: Özel Tip Cezaevi'ndeki 76 tutuklu ve hükümlü tarafından iki gün süreli olarak başlatılan açlık grevi dün sona erdirildi. HEP il örgütünde 40 tutuklu ve hükümlü yakınının açlık grevi ise 14. ...

...gününe ... yoğunlaştığını kaydetti. ...M İnsan Hakları Ko... ...kanı Eyüp Aşık ...'nce dü... Aç...

Anti-terör panelleri

■ ANKARA (UBA) — "Yasayı ... Kamu... "İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Açısından Terörle Mücadele Yasası" konulu panel düzenledi. İHD Genel Sekreteri Akın Birdal tarafından yönetilecek panele konuşmacı olarak TBM... İnsan Hakları Kom... Başkanı Trabzon Milletvekili Eyüp A... SHP Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Ert... Günay, Anayasa Hukuk profesörü yazar Mümtaz Soysal ile eski Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü Avukat Veli Devecioğlu katılacaklar. Panel bugün saat 18.00'de Türk-İş Toplantı Salonu'nda yapılacak. Bu arada Ankara Barosu da cuma günü Sıhhiye'deki Adliye Konferans Salonu'nda yine 'Anti-terör' konulu bir panel düzenliyor. Panele, M. Ali Birand, Oktay Eks... Mumcu ve ... katılıyor.

Anti-Terör'e açlık greviyle protesto

İSTANBUL, DİYARBAKIR, GÜNEŞ- Anti-Terör Yasası'nı protesto etmek için geçtiğimiz hafta Sağmalcılar Cezaevi önünde açlık grevi yaparken gözaltına alınan TAYAD'lı ailelerden iki kişinin, siyasi şubede kimliklerine damga vurularak "fişlendikleri" bildirildi. ÖZGÜR-DER kurucularından Sadiye Uyar, yaptığı açıklamada, Anti-Terör Yasası ile yeni ...ldil yaratılmak istendi-

Bat-

YENİ BİR AVRUPA İÇİN
PARİS ŞARTI

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na (AGİK) katılan devletlerin devlet ve hükümet başkanları olan bizler,derin değişikliklerin olduğu ve tarihi beklentilerin olduğu bir zamanda Paris'te toplandık.Cepheleşme çağı ve Avrupa'nın bölünmüşlüğü son bulmuştur.İlişkilerimizin bundan böyle saygıya ve işbirliğine dayalı olacağını ilan ediyoruz.

Kadın erkek insanların cesareti, halkların irade gücü ve Helsinki Nihai Senedindeki fikirlerin kudreti Avrupa'da yeni bir demokrasi,barış ve birlik çağı açmıştır.

Zamanımız,halklarımızın onlarca yıldır yüreklerinde besledikleri umut ve beklentileri gerçekleştirme zamanıdır.Bunlar,insan haklarına ve temel özgürlüklere dayalı demokrasiye sarsılmaz bir bağlılık,ekonomik serbestlik ve toplumsal adalet yolunda elde edilecek refah ve tüm ülkelerimiz için eşit güvenliktir.

İnsan hakları ve temel özgürlüklere her insan doğduğu anda sahip olur,bunlardan feragat edilemez ve hukukun güvencesi altındadır.Bunlara saygı ,aşırı güçlü bir devlete karşı asli bir teminattır.Bunlara riayet olunulması ve eksiksiz işlerlik kazandırılması özgürlük,adalet ve barışın temelidir.Demokrasinin temeli ,insanın şahsına saygı ve hukukun üstünlüğüdür.Demokrasi,ifade özgürlüğünün ,toplumdaki bütün guruplara müsamaha gösterilmesinin ve her fert için fırsat eşitliğinin en iyi güvencesidir.

Kimse hukukun üstünde olamaz.

Her ferdin düşünce,vicdan ve din ya da inanç özgürlüğüne;ifade özgürlüğüne;dernek kurma ve sükunu bozmayan bir şekilde toplanma özgürlüğüne;yer değiştirme özgürlüğüne hakkı olduğunu ve hiç kimsenin keyfi bir şekilde tutulamayacağını ya da tutuklanamayacağını;işkence ya da diğer zalimane,insana yaraşmayan ya da insanı alçaltan bir muamele ya da cezalandırmaya tabi tutulamayacağını,keza herkesin haklarını bilmeye ve haklarına dayanarak hareket etmeye;hür ve adil seçimlere iştirak etmeye;bir suçla itham edildiğinde adil ve aleni bir şekilde yargılanmaya;iktisadi,toplumsal ve kültürel haklardan yararlanmaya hakkı olduğunu hiçbir ayırım yapmaksızın teyid ederiz.

Bir ulus içindeki azınlıkların soy,kültür,dil ve din yönünden sahip oldukları kimliğin korunacağını ve azınlıklara mensup kişilerin hiçbir ayırım yapılmaksızın kanun önünde tam bir eşitlik içinde iş bu kimliği serbestçe ifade etmek,korumak ve geliştirmek hakkına sahip olduklarını teyid ederiz.

Bu ilkelere tam bir saygı,yeni Avrupa'yı üzerine inşaa etmeye çalışacağımız sağlam bir temeldir.Devletlerimiz demokratik kazançları geri çevrilemez kılmak amacıyla biribirleriyle işbirliği edecek ve biribirlerini destekleyeceklerdir.

İnsan haklarına ve temel özgürlüklere olan saygımızın rücu edilemez olduğunu ilan ediyoruz. AGİK'in insani boyutuna ilişkin hükümlerini eksiksiz uygulayacağız ve bunları inşaa etmeye devam edeceğiz.

İnsani Boyut Konferansı'nın Kopenhag toplantısı belgesinden yola çıkarak,demokratik kurumları kuvvetlendirmek ve hukukun üstünlüğünün tatbikini ilerletmek için işbirliği edeceğiz.

Azınlıkların toplumlarımızın hayatına zengin katkılarını teşvik etmeye azmetmiş olarak,onların durumunu daha da iyileştirmeyi taahhüt ediyoruz.Azınlıkların soy,kültür,dil ve din bakımından kimliklerinin korunmasını ve bu kimliğin geliştirilmesi için şartların yaratılmasını gerektirmektedir.Azınlıklara ilişkin sorunların ancak demokratik bir siyasi çerçeve içinde tatminkar bir şekilde halledilebileceğini ilan ederiz.

Her çeşit ırki ve etnik nefret,Yahudi aleyhtarlığı, yabancı düşmanlığı ve kim olursa olsun insanlara farklı muamele edilmesine karşı mücadele etmek ve keza dini ve ideolojik nedenlerle insanlara eziyet edilmesine karşı mücadele etmek konusundaki azmimizi ifade ederiz.

HELSİNKİ NİHAİ SENEDİ 7. İLKESİ

7- Düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlükleri de dahil olmak üzere, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU 7. MADDESİ

Terör örgütleri

Madde 7: 3 ve 4. maddelerle Türk Ceza Kanununun 168, 169, 171, 313, 314 ve 315'inci maddeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu Kanun 1. maddesinin kapsamına giren örgütleri her ne nam altında olursa olsun kuranlar veya bunların faaliyetlerini düzenleyenler veya yönetenler beş yıldan on yıla kadar ağır hapis ve ikiyüzmilyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası, bu örgütlere girenler üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yüzmilyona kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yukarıdaki fıkra uyarınca meydana getirilen örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgütle ilgili propaganda yapanlara fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir yıldan beş yıla kadar hapis ve ellimilyon liradan yüzmilyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu yardım; dernek, vakıf, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde yapılırsa ikinci fıkradaki cezaların iki katı hükmolunur.

Ayrıca; dernek, vakıf, sendika ve benzeri kurumların teröre destek oldukları tesbit edildiğinde faaliyetleri durdurulur ve mahkemece kapatılır. Kapatılan bu kuruluşların mal varlıklarının müsaderesine karar verilir.

Yukarıdaki ikinci fıkrada belirtilen örgütle ilgili propaganda suçunun 5680 sayılı basın Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtası ile işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise, bir önceki ay ortalama satış miktarının; mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu para cezaları yüzmilyon liradan az olamaz.

Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek para cezasının yarısı uygulanır ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

HELSİNKİ NİHAİ SENEDİ 8. İLKESİ

8- Halkların hak eşitliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU 8. MADDESİ

Devletin bölünmezliği aleyhine propaganda

Madde 8: Hangi yöntem, maksat ve düşünceyle olursa olsun Türkiye Cumhuriyeti Devletin Ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan yazılı ve sözlü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapılamaz. Yapanlar hakkında 2 yıldan 5 yıla kadar ağır hapis ve ellimilyon liradan yüzmilyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen propaganda suçunun 5680 sayılı bu Kanunun 3. maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtası ile işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise, bir önceki ay ortalama satış miktarının; mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu para cazaları yüzmilyon liradan az olmaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine sahiplerine verilen para cezasının yarısı uygulanır ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

ANTİ-TERÖR YASASI ÜZERİNE

ABDURRAHMAN DİLİPAK

Türkiye'de her olağanüstü dönem öncesinde ortaya çıkan bazı durumlar sözkonusudur.

Mesela terör... Daha sonra bu tür olayların arkasında yabancı güçlerin varlığını keşfederiz. CIA'nın parmak izlerini, kontrgerillanın izlerini buluruz. Kimi zaman sağ, kimi zaman sol gösterip vurmuşlardır. Ya da "taşeron" kullanmışlardır.

Aniden irticai olaylar gündeme gelir. Devletin varlığı ve güvenliği, Atatürk devrimleri tehlikeye düşmüştür. Aslında bütün bunlar "devleti ve rejimi koruma ve kollamaya hazır zinde kuvvetler"e çıkartılan bir davetiye ve ikna gayretinin bir ürünüdür.

Ekonomik kriz gündeme gelir. Kuyruklar, zam, işşizlik ve enflasyon. İşçi de, işveren de halk da rahatsızdır. İç borç, dış borç, bütçe açığı büyür. Ödemeler dengesi bozulur. Zümrevi ve coğrafi dengesizlikler artar.

Bir cahilleştirme süreci yaşanır. Üniversiteler bilim kurumu olmaktan çıkarılır. Basın yalan ve sansasyon makinası gibi çalışır. TRT iktidarın borozanlığını yapar. İnanç ve fikir özgürlüğü baskı altındadır.

Siyasal kriz doruğa çıkar. Partiler kendi içinde açmazdadır. Parlamento kilitlenmiş ve iktidar la'yüs'el hale gelmiştir.

Adalet yozlaştırılır. Yasama ve yargı kaosa sürüklenmiştir. Bir yandan Anayasa tartışılırken, öte yandan Anayasa ihlalleri tartışılmaktadır.

Haksız kazanç ve rüşvet alıp başını gitmiştir. Yabancı ülkelere ve şirketlere, ekonomik, askeri ve siyasi tavizler sözkonusudur.

Bu arada iki önemli gelişme daha sözkonusudur: "Anayasal Düzeni Koruma" adına getirilen hukuki düzenlemeler ve köklü ekonomik reform paketi.

Cahil, fakir ve ahlaki değerleri zaafa uğratılmış bir halk artık darbeye hazırdır!

Yine aynı süreci yaşıyoruz. Biz bu filmi daha önce görmüştük!

Batı, bölgedeki gelişmeler doğrultusunda Türkiye'ye ekonomik, askeri, siyasi, sosyal ve kültürel yönden yeni bir çehre kazandırmak ve görevler yüklemek istemektedir. Türkiye'yi bir sıçrama tahtası, bir askeri paratöner, askeri bir depo, tatbikat alanı gibi görmektedir. Türkiye'ye, batının bir kalkanı ve Truva atı olma görevi verilmeye çalışılmaktadır. Türkiye "Küçük bir Amerika", Avrupa'ya bir "Vilayet" yapılmak istenmektedir.

Türkiye, aynı zamanda, Klasik bir islam ülkesi olarak, Ortadoğu'da oluşturulmaya çalışılan yeni düzen için laik ve Amerikano bir İslamın misyoneri olacaktır. Aynı rol, Sovyet-İslam coğrafyası için de geçerlidir. Yine Amerikano bir Ortodoks Hristiyanlığı da İstanbul üzerinden Sovyetlere ve Balkanlara ihraç edilecektir.

Türkiye'nin önünde giderek büyüyen bir Kürt sorunu vardır ve bunu çok yakın bir gelecekte Ermeni sorunu izleyecektir.

Özal bu süreçte tek belirleyici olma gayretindedir. Tüm insiyatifi kendi elinde toplamak istemektedir. Bu bir Tek-Adamlık (Monarşi) sürecini hızlandırırken, öte yandan batıdan gelen demokrasi baskıları arasında sıkışan Özal yeni bir siyasal denklemle, ekonomik liberalizm adına ülke ekonomisini bir avuç yerli ve yabancıya ipotek ederken, siyasal liberalizm adına da bir dikta düzeni oluşturmaya çalışmaktadır. Böylece Özal bir taşla iki kuş vurmaktadır. Bir yandan AGİK kararlarına uyuluyor havası verilirken, öte yandan düzen tahkim edilmektedir. Ne kamuoyunda, ne siyasi parti gruplarında ne de parlamentoda tartışılmadan bir baskın şeklinde ve oldu bitti havasında bazı yasal düzenlemeler yapılmaktadır.

Eskilerin deyimi ile *ağu'yu altın tas içre sunarlar, bal da onun suç ortağıdır.*" Anti-Terör yasası bunu hatırlatmaktadır. Hukuk tekniğine, toplumun beklentilerine cevap vermeyen, iktidarların farklı yorumlarına neden olacak elastikiyetlere sahip, polis devleti, şantaj özlemlerini çağrıştıran bir üslupla ele alınan bu yasa bir bakıma, kaşıkla aş verip, sapı ile göz çıkarma gibi bir komplonun ürünüdür.

İktidarın açıkladığı gibi, bu yasa siyasal örgütlenme özgürlüğü getirmemektedir. Siyasi Partiler Yasası değişmeden bu mümkün değildir. Bu yasa ile, zaten çelişkilerle yüklü Türk Hukuk Sistemi, daha da çelişkili bir hale getirilmiştir. Bu yasa ile 141-142-163 ile ilgili suçlar fikir suçu kapsamından terör suçu kapsamına alınarak şiddetlendirilmiş ve kapsamı genişletilmiştir. Getirilen, cezaların ertelenmesi düzenlemesi, kendi içinde adaletsizlikler taşımasının ötesinde, şantajcı bir karekter de taşımaktadır. Suçun şahsiliği ilkesini hiçe sayarak hazırlanan yasa, hukuk mantığında da iflas eden bir üslubu yansıtmaktadır.

İktidarın elinde muhalif gruplara karşı keyfi baskılara yol açacak yeni bir silah görünümündeki bu yasa ile iktidar Türkiye'de oluşan darbe şartlarını kendi lehine dönüştürmeye çalışmaktadır.

Darbeler dış ülkelerin bizim üzerimizdeki menfaatlerini güvenceye kavuşturma amacına yöneliktir ve iktidar bunu bugünkü şartlarda yasa yolu ile başarmayı denemektedir. Yani, olanlar, darbe ile ulaşılmaya çalışılan hedefi, yasal düzenlemelerle gerçekleştirme gayretinin ürünüdür. Yasa bu anlamda "hukuki bir dehşeti ifade etmektedir."